

POHJOLA

2030

***Toimittaja:
Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto ry., 2019***

SISÄLLYSLUETTELO

Alkusanat, ...	6
<i>Veera Hellman, Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto</i>	
Pohjoismaat EU:n edelläkävijöinä e-kansalaisuudessa, ...	8
<i>Nea Baarman ja Risto Rajala, Eurooppanuoret</i>	
Asevelvollisuuden tulevaisuus Pohjolassa, ...	11
<i>Matias Pajula, Varusmiesliitto</i>	
Vad händer efter Agenda 2030? – Norden i en multilateral värld, ...	13
<i>Karolina Lång, Ordförande emerita</i>	
Rajattoman Pohjolan renessanssi, ...	15
<i>Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto</i>	
Pohjoismainen luontosuhde	18
<i>Heta Heiskanen, Otto Snellman, Joni Sisso, Joni-Matti Kusmin, Miia Kokkonen, Laura Vuoksenmaa, Reija Mikkola-Patriarca, Lauri Kajander, Malva Green, Luonto-Liitto</i>	
Pohjoismaista sosiaaliturvan suunnannäyttäjiä myös muuttuvassa tulevaisuudessa	22
<i>Lukas Korpelainen, Kati Systä ja Sameli Sivonen, Vihreät Nuoret</i>	
Hyvinvointivaltion rahoitus 2030-luvulla, ...	25
<i>Sakari Pääkkö, Kokoomuksen nuorten liitto ry.</i>	
Rörlighet och arbetsmarknad	28
<i>Sara von Bonsdorff och Laura Fagerlund, Svensk Ungdom</i>	
Koulutus on hyvinvointivaltion peruspilari	30
<i>Liisa Hyytiäinen, Suomen opiskelijakuntien liitto ja Svi Vendelin, Suomen ylioppilaskuntien liitto</i>	
Nuorten henkinen hyvinvointi	32
<i>Jesse Jääskeläinen, SONK & Demarinuoret</i>	
Sosiaalipolitiikan rooli nuorten siirtymisessä vanhemmuuteen	34
<i>Milla Knuuti, Vasemmistonuoret</i>	

Keskustanuorten visio pohjolasta 36

Suvi Mäkeläinen, Joonas Soukkio ja Sonja Kouwo, Keskustanuoret

**Takaisin luontoon -
tulevaisuuden pohjolan kestävä elämäntapa 39**

Anna Sirkiä, Keskustaopiskelijat

Det är de unga som stakar ut riktningen 41

Emma Mustala, Ordförande emerita

Hyvä lukija,

pidät kädessäsi Pohjola-Nordenin Nuorisoliiton ensimmäistä poliittista pamflettia. Haluamme päästää ääneen jäsenjärjestömme ja antaa heille mahdollisuuden kertoa omia ajatuksiaan pohjoismaisesta perspektiivistä. Vuonna, jona Suomessa käydään ainakin kahdet valtakunnalliset vaalit, on tärkeää saada nuorten ääni kuuluviin niin monesta näkökulmasta kuin mahdollista. Etenkin nuorille on selvää se, että tulevalla vaalikaudella niin eduskunnassa kuin myös EU:ssa on ratkaistavana suuria globaaleja haasteita kuten ilmastonmuutos. Jos meno ei muutu, emme voi taata sitä, että meillä vielä sadan tai kahdensadan vuoden päästä on maapallo jolla elää ja tehdä politiikkaa.

Pohjoismaissa ollaan ilmastonmuutoksen lisäksi muiden suurten haasteiden edessä. Yksi iso kysymys etenkin nuorten sukupolvien osalta on se, miten kohtaamme demografisen kehityksen tulevaisuudessa. Väestö ikääntyy kaikissa Pohjoismaissa ja huoltosuhteen heikkeneminen on asia johon on löydettävä pitkäikäisiä ratkaisuja, joilla varmistetaan kaikille arvokas vanhuus ja yhdenvertaiset palvelut iästä riippumatta. Tämä vaatii rohkeutta tehdä uudistuksia ja ennen kaikkea vuoropuhelua päättäjien ja ihmisten välillä, jotta tavallisten ihmisten ääni saadaan kuuluviin.

Pohjoismaat ovat maailman 12. suurin talousalue. Tämä luo valtavan hyvät puitteet yhteisen ja vahvan talousalueen kehittämiseen etenkin kun Pohjolassa sijaitsee myös sellainen määrä osaamista ja innovaatioita, joita ei muualta maailmasta löydy. Yhteistyöllä, ei vastakkainasettelulla, luodaan hyvät puitteet kestäväälle talouskasvulle. Työllisyysluvut ovat monissa Pohjoismaissa hyvällä tolalla, mutta tehtävää on vielä etenkin nuorten osalta. Se, että jokainen saa jotakin itselleen merkityksellistä on tärkeää niin ihmisen itsensä kuin myös hyvinvointivaltion kannalta.

Hyvinvointivaltio on Pohjoismainen keksintö, josta meidän on pidettävä huolta myös tulevaisuudessa. Yksi asia, johon on ihan toden teolla pureuduttava on nuoret ja nuorten hyvinvointi. On uskomatonta, että hyvinvointivaltiossa nuorisotyöttömyysluvut ovat korkeita samalla kun nuoret voivat koko ajan huonommin. Nuorten mielialalääkkeiden käyttö on kasvanut tasaisesti vuosittain ja moni nuori on työkyvytön juuri mielenterveysongelmien vuoksi. Jos nuoret nyt voivat huonosti ja tilanne heikkenee, miltä tulee näyttämään tulevaisuus jos asialle ei tehdä mitään?

Tälle mittavalle ongelmalle ei ole mitään yksiselitteistä ratkaisua ja ongelman ratkaisemisessa tärkeässä roolissa on ennen kaikkea ongelmien ennaltaehkäisy ja aiheuttajiin pureutuminen. Mikäli haluamme säilyttää hyvinvointivaltion sellaisena kuin se on joskus saatu aikaiseksi, on tärkeää että sen asukkaat voivat hyvin. Koska ongelmat ovat hyvin samankaltaisia kaikissa Pohjoismaissa on yhteistyöllä tässäkin tilanteessa kysyntää. Hyvien käytänteiden ja toimintatapojen jakaminen ei ole pois keltään vaan täydentää sitä palettia joka on jo olemassa ongelmassa kuin ongelmassa.

Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto on viimeisen vuoden aikana ottanut osaa poliittiseen keskusteluun pohjautuen poliittiseen ohjelmaan, joka hyväksyttiin

syyskokouksessa 2017. Poliittisten kannanottojen perusteena on pohjoismainen yhteistyö, demokratia, oikeusvaltioperiaatteet, ihmisoikeudet ja yhdenvertaisuus. Viime vuonna otimme kantaa mm. translain uudistamiseen, tasa-arvoiseen asevelvollisuuteen sekä pohjoismaiseen johtajuuteen ilmastokysymyksissä. Sama vaikuttamistyö tulee jatkumaan myös ennen vaaleja ja niiden jälkeen.

Vaaleja kohti mentäessä haluamme pitää esillä poliittisen ohjelman tavoitteita ja toimia keskustelun avaajina myös muissa pohjoismaisissa kysymyksissä. Olemme hyvinkin eurooppamyönteisiä, mutta on hyvä muistaa se että pohjoismainen yhteistyö ei sulje pois yhteistyötä myös eurooppalaisella tasolla. Yhdessä olemme paljon vahvempia ja voimme saada aikaan suuriakin muutoksia. Yhtenä esimerkkinä pohjoismaisesta yhteistyöstä EU:n tasolla on ilmastonmuutoksen torjuminen. Suomesta ja muissa Pohjoismaista löytyy osaaminen ja tahtotila tehdä asialle jotain, jotta voimme varmistaa sen että myös tulevilla sukupolvilla on maapallo jolla elää. Tässä Pohjoismailla on näytön paikka ja tarve ottaa koppia siitä ilmastojohtajuudesta, josta jo syksyn aikana puhuimme.

Sukupolvien välinen yhdenvertaisuus on myös tärkeä asia, joka on syytä pitää esillä vaalidebateissa. Ei ole reilua, että nuorten niskaan kaadetaan aiempien sukupolvien piittaamattomuus omasta ympäristöstämme tai hoitamattomasta taloudesta. Yhdevertaisuusasioissa on muistettava vähemmistöjen oikeuksien puolustaminen. Pohjoismaat ovat uniikki alue joka on kulttuurisesti hyvin rikas ja niin on oltava myös jatkossa. Moninaisuus on rikkaus jota tulee vaalia.

Näillä sanoilla toivon sinulle antoisia lukuhetkiä jäsenjärjestöjemme ajatusten parissa. Poliittiseen ohjelmaamme voit tutustua nettisivuillamme. Keskustelun täyteistä ja vauhdikasta vaalikevättä toivottaen,

Veera Hellman
Puheenjohtaja
Pohjola-Nordenin nuorisoliitto

POHJOISMAAT EU:N EDELLÄKÄVIJÖINÄ E-KANSALAIUUDESSA

Voisivatko Pohjoismaat toimia edelläkävijöinä digitaalisten kansalaisuuksien jakajana? E-kansalaisuus mahdollistaisi verkossa kansalaisuuden jakamisen kelle tahansa ympäri maailmaa, ja loisi samalla mahdollisuudet yrittäjyyden lisäämiselle Pohjoismaissa. Olisiko hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitoon liittyvän byrokratian mahdollista toimia miellyttävämmiin, helpommin ja resurssiviisaammin? Voisivatko Pohjoismaat avata ovensa ja olla todellisia kansainvälisyyden edelläkävijöitä?

Digitalisaatio ja teknologinen kehitys ovat muuttaneet maailmaa merkittävästi viimeisten vuosikymmenien aikana. Vaikutukset ovat olleet laaja-alaisia niin yritysten, kuin yksittäisten ihmistenkin näkökulmasta, kun esimerkiksi kommunikaatio ja useat muut arkipäiväiset toimet ovat jollain tavalla sähköistyneet. Varsin nopeasti tapahtuneet monitasoiset ja usein käytännöllisiksi koetut muutokset ja ovat herättäneet pohdintaa valtion ja muiden julkisten toimijoiden kyvystä sopeutua ja omaksua teknologisen kehityksen mahdollistamia tekniikoita ja toimintatapoja.

Pohjoismaat ovat olleet monilla tavoin teknologisen kehityksen kärkijoukossa maailman mittakaavassa tarkasteltuna. Pohjoismaisten yhteiskuntien tarjoamat palvelut ja niihin liittyvät toiminnot ovat kuitenkin saaneet kritiikkiä siitä, ettei niissä hyödynnetä teknologisen kehityksen ja digitalisaation tuomia mahdollisuuksia niin hyvin kuin olisi mahdollista. Erityisesti etuisuuksien ja erilaisiin lupiin liittyvät prosessit on koettu usein vanhanaikaisiksi ja työläiksi.

Viro on pohjoismaiden näkökulmasta kiinnostava vertailukohta, sillä se on onnistunut sähköistämään merkittävän osan hallinnostaan ja tarjoamistaan julkisista palveluista. Useiden asiantuntijoiden mielestä se on selkeästi onnistunut jopa ohittamaan pohjoismaat teknologisen kehityksen hyödyntämisessä. Viron hallitukset ovat myös pitäneet vahvasti esillä digitalisaation liittyviä kysymyksiä EU:n tasolla, hyvänä esimerkkinä maan viimeisin EU-puheenjohtajuuskausi syksyllä 2017. Onkin perusteltua tarkastella, mikäli Viron tavoissa hyödyntää digitalisaatiota on joitain sellaista, mistä pohjoismaissa voitaisiin ottaa mallia omien julkisten palvelujen ja toimintojen tehostamiseen.

Yksi Viron kiinnostavimmista digitalisaatiota hyödyntävistä julkisista innovaatiosta on maan kehittämä ”sähköinen kansalaisuus”. Konsepti tuli laajemmin esille medioissa joitakin vuosia sitten, kun Viro tiedotti valmistelun jälkeen ryhtyvänsä jakamaan ihmisille E-kansalaisuuksia. Erityisen kiinnostavaksi konseptin tekee se, että E-kansalaisuutta voivat hakea myös

henkilöt, joilla ei ole Viron kansalaisuutta. Käytännössä sitä voi siis hakea itselleen kaikkialta maailmasta. Malli ei vastaa juridisesti valtion kansalaisuutta, mutta se sujuvoittaa huomattavasti asiointia Virossa ja sen julkisissa palveluissa. E-kansalaiseksi rekisteröityneet henkilöt saava asiointiin mahdollistavan toimintakortin, joka mahdollistaa, että ihmiset voivat asioida ja toimia Virossa virtuaalisesti. Viron kansalaisille myönnettyt e-kansalaisuskortit eroavat muiden maiden kansalaisille myönnetyistä korteista niin, että ne sisältävät kuvan ja toimivat heille näin myös virallisina matkustusasiakirjoina. Muiden maiden kansalaisille E-kansalaisuus mahdollistaa työn tekemisen ja siitä laskuttamisen Viroon perustetun yrityksen kautta.

Ajatus kansalaisuudesta toiseen maahan on kutkuttava, mikä oli varmasti myös virolaisilla tarkoituksena. E-kansalaisuus osoittautui alkuun suositummaksi, kuin Virossa oli odotettu ja maassa haaveiltiin jopa asemasta globaalina ”digitaalisenä suurvaltana.” E-kansalaisuuksia on hankittu niin Suomesta, Venäjältä kuin Kiinastakin ja tällä hetkellä sen on hankkinut noin 45 000 ihmistä. Se on myös ollut varmasti Virolle merkittävä vetovoimatekijä yritysten ja huippuosaajien houkuttelemisessa maahan.

Pohjoismaat ovat profiloituneet maailmalla vahvasti hyvinvointiyhteiskuntina ja E-kansalaisuus tai ainakin sen yrittäminen sopisi niiden profiliin myös erinomaisesti. Pohjoismailla olisi myös hyvät edellytykset E-kansalaisuuden kaltaisen järjestelmän kehittämiseen korkean osaamistason vuoksi. E-kansalaisuus vaikuttaisi oivalta keinolta myös niiden kansainvälisten vetovoimatekijöiden lisäämiseen. E-kansalaisuuksien myöntämistä voisi kokeilla ensiksi vaikkapa EU-maiden kansalaisille ja mikäli malli havaittaisiin toimivaksi, voitaisiin se laajentaa koko maailmaa koskevaksi järjestelmäksi.

E-kansalaisuus, yhdistettynä julkisten palveluiden digitalisoinnin merkittävään edistämiseen voisi sujuvoittaa niin ihmisten kuin yritystenkin asiointia merkittävästi. Aiheesta puhuminen myös osoittaa, kuinka paljon länsimaiset yhteiskunnat jo luottavat internetiin. E-kansalaisuuden kehittäminen olisi pohjoismailta kunnianhimoinen ratkaisu ja ne voisivat suunnitella sitä joko yhdessä, EU-tasolla tai itsekseen.

Vuoteen 2030 on aikaa 11 vuotta. Kun vertaa teknologian kehitystä 11 vuotta taaksepäin, vuoteen 2008, on muutosta tapahtunut runsaasti ja vauhti vain kiihtyy. Siksi voimmekin vain arvailla, miltä maailma vuonna 2030 näyttää ja mitä siihen mennessä on ehditty kehittää. Pohjoismailla ei ole varaa jäädä kehityksestä jälkeen, vaan niiden olisi tärkeää toimia globaaleina suunnannäyttäjinä. E-kansalaisuuden kehittäminen ja sen soveltaminen ympäröivään yhteiskuntaan voisi tarjota tähän tilaisuuden.

Teknologia on toki arvaamatonta, mikä olisi syytä muistaa myös tässä yhteydessä. Virheistä voi kuitenkin oppia ja Viron kokemuksia myös E-kansalaisuuden varjopuolista olisi syytä seurata ja pohtia tarkkaan. Järjestelmä on luonut mahdollisuuksia uudentalaiselle talousrikollisuudelle. Mahdollisuus perustaa yritys Viroon ja saada tili liikepankista ilman paikan päällä käymistä on myös todettu riskialttiiksi. Maa on myös joutunut sulkemaan tilin yli 5000

e-kansalaiselta väärinkäytösten vuoksi. On myös tärkeää varmistaa, että kansalaisilla on riittävät digitaaliset kyvyt E-kansalaisuuden käyttämiseen.

Tilien hallinnointi eri maissa voi kuitenkin parhaimmillaan olla sekä e-kansalaiselle, että e-kansalaisuuksia myöntävälle valtiolle hyödyllistä. Työn teko toisessa Pohjoismaassa tai EU-maassa on nykyään varsin yleistä ja paikallisen pankkitilin sekä henkilökortin omistaminen olisi helpotus esimerkiksi monille säännöllisesti EU:n sisällä matkustaville. Tämän vuoksi E-kansalaisuuden, tai sen kaltaisen järjestelmän edistäminen myös EU:n laajuisesti voisi olla viisasta.

Kun puhutaan yhtenäisestä EU:sta, jossa tavarat, ihmiset, palvelut ja pääoma liikkuvat vapaasti, voidaan kysyä, kuinka kaukana teoreettisella tasolla E-kansalaisuudesta todellisuudessa edes ollaan? Eurooppaan verrattuna Pohjoismaat ovat kuitenkin vielä asteen yhtenäisempi alue, jonka kansalaiset saattavat hyvinkin olla paljon tekemisissä toisen Pohjoismaan kanssa esimerkiksi työasioissa. Tämän vuoksi E-kansalaisuuden kehittäminen aluksi esimerkiksi pohjoismaisena yhteistyönä voisi olla varteenotettava vaihtoehto. Mahdollisuus omien toimintaedellytysten turvaamiseen toisessa Pohjoismaassa tai jopa EU-maassa olisi todella ilmiömäistä ja tämän mahdollistaminen olisi tavoittelemisen arvoista.

Voimme vain visioida, millainen Eurooppa meillä on vuonna 2030 ja millaisten haasteiden kanssa silloin painitaan. Epävakaat poliittiset olosuhteet ja kansallismielisten puolueiden nousu muodostavat lyhyellä tähtäimellä esteitä e-kansalaisuuden kaltaisille valtioiden välisen yhteistyön muodoille. Mahdollisista riskeistä ja esteistä huolimatta pyrkimys E-kansalaisuuden kaltaisen järjestelmään luomiseen joko EU:n tai pohjoismaisen yhteistyön viitekehyksessä on kannatettava. Ihmisten liikkuvuuden ja asiointin helpottaminen toisessa maassa olisi myös mahdollisuus tuoda eurooppalaisia ja pohjoismaalaisia entistä lähemmäs toisiaan ja syventää valtioiden välistä yhteistyötä. Ylikansallisen solidaarisuuden puutteen ja epäluulon värittämässä globaalissa tilanteessa tällaisen yhteistyön lisääminen kuulostaa kiistatta houkuttevalta.

MATIAS PAJULA,
VARUSMIESLIITTO

ASEVELVOLLISUUDEN TULEVAISUUS POHJOLASSA

Maanpuolustus ja asevelvollisuus on aihe, joka koskettaa jokaisen suomalaisen nuoren elämää. Yli kolmasosa 18-30 -vuotiaista suorittaa asevelvollisuuden ja jokaisen lähipiiristä löytyy ainakin yksi tuttu, joka on juuri aloittamassa, suorittamassa tai lähiaikoina päättänyt palveluksensa.

Se, mikä on suomalaisille nuorille arkipäivää, on muissa länsimaissa varsin harvinaista. Euroopassakin vain muutamissa maissa käytössä on yleinen asevelvollisuus, mutta nämäkään eivät vastaa Suomen mallia, sillä palveluksesta kieltäytyviä ei rangaista. Pohjoismaista lähimpänä Suomen mallia on Norja, jossa joka kuudes kutsutaan palvelukseen. Käytännössä malli perustuu vapaaehtoisuuteen, sillä tähän asti ketään ei ole jouduttu käskemään palvelukseen. Suurena erona on myös se, että Norjassa asevelvollisuus koskee kumpaakin sukupuolta.

Myös Ruotsi otti asevelvollisuuden uudelleen käyttöön vuonna 2017 ensin luovuttuaan siitä vuonna 2010. Asevelvollisuus ei kuitenkaan käytännössä koske kuin 4000 vapaaehtoisesti sitä suorittavaa vuosina 2018 ja 2019. Käytännössä malli on siis erilainen kuin Suomessa, eikä vastaa laajuudeltaan Suomen mallia.

Suomalainen asevelvollisuus on siis ainutlaatuinen niin eurooppalaisiin kuin Pohjoismaisiinkin naapureihin verrattuna. Myös muiden Pohjoismaiden puolustusratkaisut eroavat toisistaan merkittävästi. Mikä on siis se suunta, mihin suomalaista asevelvollisuutta ja pohjoismaista yhteistyötä lähdetään tulevaisuudessa kehittämään?

Tarve vahvalle reserviläisarmeijalle on kiistaton. Kiristynyt turvallisuus-tilanne koko maailmassa ja erityisesti Itämeren alueella on osoittanut, että Suomen ratkaisu ylläpitää reserviläisarmeija ja jatkaa varusmieskoulutusta on ollut oikea. Ruotsin päätös aloittaa varusmiesten kouluttaminen uudestaan vain muutaman vuoden jälkeen on osoitus siitä, että myös Pohjoismaissa tarvitaan yhä edelleen tehokasta puolustusta.

Huolimatta siitä, että varusmiespalvelus on ainoa toimiva tapa puolustaa maatamme, on siinä merkittävästi kehitettävää. Ensimmäisenä ja tärkeimpänä kehityskohteena on oltava palvelusmallin tasa-arvoisuus. Nykyinen malli, jossa vain miespuoliset ovat asevelvollisia ei kuulu enää tähän päivään. Palvelusvelvoite on laajennettava koskemaan kumpaakin sukupuolta niin, että Puolustusvoimat valitsevat palvelukseen kyvykkäimmät taitojen, fyysisen sekä henkisen kyvyn mukaan, ei pelkästään sukupuolen mukaan. Näin otamme askeleen kohti Norjan mallia ja kohti yhtenäisempää, Pohjoismaalaista mallia.

Varusmiespalveluksella on merkittävä positiivinen vaikutus nuorten kokemaan yhtenäisyyden tunteeseen. Palveluksessa kaikki lähtevät liikkeelle samalta lähtöviivalta huolimatta erilaisista taustoista. Samalta viivalta lähtevät niin ammattikoulun juuri päättänyt 18-vuotias kuin lääkäriksi valmistunut kolmikymppinen. Tässä tasa-arvoisuudessa piilee suuri mahdollisuus edistää radikalisoitumisen ehkäisyä ja kotiuttamisen edistämistä. Puolesta vuodesta vuoteen tiivistä yhteistyötä ja joukkoon kuulumisen henkeä jättää parhaimmillaan koko loppuelämään positiivisesti vaikuttavan kokemuksen.

Viime aikoina kiristyneestä turvallisuustilanteesta johtuen keskusteluun on noussut Pohjoismaiden yhteisen puolustusratkaisun kehittäminen. Tämä on mielenkiintoinen keskustelu myös pohjoismaisten nuorten näkökulmasta. Mikäli Pohjoismaista puolustusta lähdetään yhtenäistämään on käytävä keskustelu myös siitä, pyritäänkö jokaisessa maassa toteuttamaan samanlainen varusmiespalvelus ja mikäli pyritään, minkälaisen mallin mukainen se on. Tässä piilee monia mahdollisuuksia. Esimerkiksi suomalaisen ja norjalaisen asevelvollisuuden parhaat puolet yhdistämällä voitaisiin varusmiesten koulutusta parantaa merkittävästi. Tärkeää on, että keskustelua käytäessä asevelvollisten ja varusmieskoulutuksen asemaa ei unohdeta.

Puolustusvoimilla ja varusmieskoulutuksella on suomalaisessa yhteiskunnassa myös tärkeä kasvatuksellinen rooli. Nuoret oppivat palveluksen aikana monta tapaa ja ajatusmallia, jotka kantavat läpi elämän. Puolustusvoimien onkin ymmärrettävä koulutuksen ja antamansa kasvatuksen merkitys ja ymmärrettävä sen tuomat mahdollisuudet. Esimerkiksi ympäristön huomioon ottaminen ja tasa-arvo ovat asioita, joita varusmiespalveluksen yhteydessä voidaan kasvattaa ymmärtämään varsin pienellä ajallisella panostuksella, mutta suurella vaikutuksella.

Suomessa ja Pohjoismaissa käydään tulevaisuudessa yhä enemmän keskustelua puolustusyhteistyön, puolustuksen sekä asevelvollisuuden tulevaisuudesta ja uudistuksista. Nuorten ja nuorisojärjestöjen on pidettävä huolta siitä, että kun keskustelua käydään se ei rajoitu vain kabinetteihin, vaan myös niiden ääntä kuullaan, joiden elämään muutokset eniten vaikuttaa. Uudistuksilla voidaan saavuttaa paljon hyvää ja kehittää puolustusta parempaan suuntaan niin yhteiskunnan kuin palvelusta suorittavien nuorten näkökulmasta, mutta se tapahtuu vain, mikäli uudistukset tehdään aidosti kaikkia osapuolia kuullen.

KAROLINA LÅNG, ORDFÖRANDE EMERITA

VAD HÄNDER EFTER AGENDA 2030? – NORDEN I EN MULTILATERAL VÄRLD

Jag har ingen aning om hur världen ser ut år 2030. Det jag däremot vet är att 2030 räknas som avlutande år för de globala hållbarhetsmålen, eller SDG's som de ofta kallas. De globala hållbarhetsmålen är viktiga, eftersom man genom dem lyckats få nästan alla länder i världen att engagera sig i gemensamma målsättningar för utveckling. 2030 kommer antagligen inte vara ett märkesår i internationellt samarbete. Precis som med FN:s millenniemål kommer antagligen vissa av Agenda 2030:s mål vara uppfyllda och andra inte. Det viktiga är däremot att arbetet inte slutar där. Vad händer efter Agenda 2030? Vad vill vi att händer efter Agenda 2030? Hur fortsätter vi samarbeta för en bättre värld för alla?

För att besvara dessa frågor krävs nordiskt multilateralt engagemang.

Norden har haft en viktig roll i forandet av FN som den organisation vi känner till idag. Ifall man besöker FN:s högkvarter i New York blir detta särskilt tydligt eftersom rummet där säkerhetsrådet, FN:s kanske viktigaste organ, samlas i är en gåva från norska staten. Utanför FN-byggnaden finns en bronsstaty av Carl Fredrik Reuterswärd som likväl kännetecknar mångas bild av FN: en knuten pistol som symbolen för fred. Norge, Danmark och Sverige hör till FN:s största finansörer då man räknar bidraget per capita. Nordbor som Trygve Lie, Dag Hammarskjöld, FN:s första kvinnliga ambassadör Agda Rössel samt Helvi Sipilä, grundare till nuvarande UN Women, har också historiskt sett haft en betydande roll.

De nordiska länderna har en hälsosamt pragmatisk förhållning till internationellt samarbete, vilket är essentiellt för ett fungerande multilateralt system. Man låter inte gamla konflikter förpesta relationer såsom gnabbiga släktingar, utan försöker istället hitta de sakfrågor som förenar. I vissa fall kan detta förfarande te sig skenheligt – hur kan man till exempel jobba med land X som kränker mänskliga rättigheter? Men viktigt att minnas då är att den nordiska pragmatismen har sin bakgrund i nödvändighet, de nordiska länderna är globalt sett väldigt små och för utveckling på ett globalt plan behövs samarbete. De nordiska länderna är inte ensamma i hela världen.

Dag Hammarskjöld påminner i ett tal på Lunds Universitet år 1959 om att inga länder eller grupper är länder är överlägsna andra i en demokratisk världsordning. Hammarskjöld jämför i sitt tal länderna till folk, och att folk inte är överlägsna till sin karaktär baserat på sin klasstillhörighet. Detta är en viktig påminnelse också 2030, eftersom de nordiska länderna har en viss tendens till just överlägsenhet. Det är ett faktum att de nordiska länderna finns på många topplistor, men det är inte en följd av att vi på något sätt är bättre än människor än i andra länder, utan snarare en följd av den samhällsstruktur vi har i våra länder.

För att återgå till Agenda 2030 återfinns vi i de globala hållbarhetsmålen många bekanta koncept, som till och med ses som traditionellt nordiska i dag: system för social trygghet, gratis grundskola och åtgärder för en trygg arbetsmiljö. Den avgörande frågan är inte bara vad vi ser som nordiska värderingar 2030, men hur vårt avtryck som länder påverkar globalt.

RAJATTOMAN POHJOLAN RENESSANSSI

Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto päätti syyskokouksessaan vuonna 2017 poliittisesta ohjelmasta, joka toimii pohjana sille pohjoismaiselle politiikalle, jota PNN haluaa edistää nyt ja tulevaisuudessa. Vaikka ohjelma hyväksyttiin vasta vuonna 2017, poliittinen toiminta ei silti ole uusi asia liitossa. Liitto osallistui vuonna 2012 silloisen yhteistyöministerin Alexander Stubbin kutsumana työryhmään, joka kokosi nuorten vision tulevaisuuden pohjoismaisesta yhteistyöstä.[1] Tämän lisäksi liitto on aktiivisesti ottanut kantaa niin monikielisyyden[2] kuin yhteispohjoismaisen henkilötunnuksen[3] puolesta. Liitto on poliittisesti sitoutumaton, mutta toimii keskustelufoorumina jäsenjärjestöille tärkeissä yhteiskunnallisissa kysymyksissä.

Tulevaisuuden pohjoismaisesta yhteistyöstä PNN haluaisi nostaa esille kolme aspektia: kulttuuri-identiteetti, toimiva pohjoismainen kansalaisuus, sekä käytännön yhteistyön mahdollistaminen.

POHJOISMAINEN KULTTUURI JA KANSALAIUUS

Pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuus on riippuvainen sekä pohjoismaisen kulttuurin yhteisöllisyydestä, että toimivasta kansalaisuudesta, joka mahdollistaa rajat ylittävän uran ja elämän. Pohjoismaiden välisen monipuolisen kulttuuritarjonnan ja kieliosaamisen hyötyjen korostamisen pitäisi olla etusijalla. Tämä mahdollistaisi pohjoismaisen elämäntyylin yksilölle. Aloitteita tarvitaan myös digitaalisten verkostojen kehittämisessä, koska vuonna 2030 rajat ylittävä ei aina tarkoita fyysistä maiden rajojen ylittämistä.

Miten pohjoismaista kulttuurielämää edistetään? Kenen tehtävä tämä on? Mitkä ovat projektin edellytykset? Pohjoismaissa kulttuurikentällä on hyvin monenlaisia toimijoita: valtiollisia toimijoita, valtioiden välisiä yhteistyöohjelmia, kansalaisliikkeitä, yhdistyksiä, säätiöitä sekä erilaisia vapaita verkostoja ja työryhmiä. Tämän lisäksi yhä useampi yksityinen ja kaupallinen toimija on huomannut suuren kiinnostuksen Pohjoismaita kohtaan.

Norjalainen Skam ja tanskalais-ruotsalainen Bron ovat hyviä esimerkkejä yleisösuosikeista, jotka ovat onnistuneet saamaan kansalaiset vaatimaan pääsyä myös muiden maiden tv-tarjontaan. Sarjat ovat olleet tärkeitä myös Pohjoismaiden kielten kannalta – tv-sarjojen kautta myös moni passiivinen kielenkäyttäjän on mukavalla tavalla altistunut skandinaavisille kielille.

PNN on kuitenkin toiminnassaan huomannut, että nuorten tiedot Pohjoismaiden yhteisestä historiasta ja muista Pohjoismaista ovat heikkoja. Tämä on hyvin huolestuttavaa, koska ilman ymmärrystä Pohjoismaiden yhteisistä tekijöistä on omalla toimialallaan työelämässä vaikeaa kehittää erityisosaamista pohjoismaisesta kontekstista.

Samanaikaisesti olemme nähneet myös positiivisia trendejä: Pohjoismaiden ministerineuvoston Nordplus-ohjelman tilastojen mukaan Pohjoismaiden välisten vaihto-opiskelijoiden määrä on varovaisessa kasvussa ja korkeakouluopiskelijat osallistuvat yhä useammin lyhytkursseille muissa Pohjoismaissa.[4] Opiskelijavaihdot ovat tärkeitä yksilön asennemuutoksen lisäksi myös yhteiskunnallisella tasolla: rajat ylittävä liikkuminen vahvistaa pohjoismaista tavaramerkkiä ja tulevaisuuden sisäisiä tavara- ja palvelumarkkinoita.

Opiskeluun liittyvä liikkuvuus on samaan aikaan sekä mahdollisuus että haaste Pohjoismaissa. Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston selvityksestä[5] nousee esille, että nuorten vastaajien mukaan mahdollisuus koulutukseen ja koulutuksen tunnustamiseen toisessa Pohjoismaassa on pohjoismaisen yhteistyön tämän hetken tärkein tehtävä. PNN:n jäsenkyselyssä (2018) koulutuksen merkitys korostuu: yksi neljästä vakavimmasta rajaesteestä on vastaajien mukaan koulutuksen tunnustamisen epäonnistuminen. Rajaesteet ovat merkki huonosta yhteydestä ja viestinnästä eri maiden ja tahojen välillä. Rajaesteiden ratkomiseen tarvitaan toimia nyt!

Suomen, Tanskan ja Ruotsin EU-jäsenyys on muuttanut yksittäisten virkamiesten yhteistyötä ja kommunikaatiota, vaikka maiden yhteistyö ei ole muuttunut muodollisesti. PNN:ssä olemme pohtineet, priorisoidaanko EU-yhteistyötä pohjoismaisen yhteistyön yli EU:n direktiivien ja asetusten pakottavan luonteen takia. Nuori kokee muuttamisen Irlantiin sujuvampana kuin muuttamisen Norjaan.

Vastakkainasettelu EU:n ja pohjoismaiden välillä ei silti ole toivottavaa. Sen sijaan tarvitaan ennakkotoimenpiteitä, kuten vaikutusarvioita, jo lain-säädäntöprosessin aikana, jotta EU-direktiivien implementointi ei aiheuta uusia rajaesteitä. Yhteispohjoismainen implementointitapa helpottaa myös neuvotteluja EU:ssa tulevien lainsäädäntöpakettien suhteen, kun pohjoismaat täten voivat käyttää yhtenäistä ääntä. Yhtenäinen EU-lainsäädännön implementointi on myös edellytys pohjoismaiden alueellisen integraation kannalta.

Pohjoismaiden neuvosto on asettanut tavoitteekseen, että pohjoismaat olisi maailman integroiduin alue. Tästä huolimatta lainsäätäminen on tänään pitkälti kansallinen prosessi, jossa keskitytään kansallisiin tarpeisiin ja täytäntöönpanoon. Tämä aiheuttaa ongelmia etenkin nuorille, koska nuoret liikkuvat arkielämässään rajojen yli enemmän kuin muut ikäryhmät, esimerkiksi työn ja opintojen perässä. Vaikutusarvio jo lainsäädäntöprosessin aikana voisi mahdollistaa laajemman integraation pohjoismaiden välillä myös puhtaasti kansallisen lainsäädännön suhteen.

Yhteistyö EU:n suhteen ja vaikutusarvio lainsäätämisessä ovat molemmat vaihtoehtoja, jotka eivät vaatisi muutosta Helsingin sopimukseen. Yhteistyö viranomaisten välillä tulee lisääntymään myös yhteisen E-tunnistuksen kautta, ja tämän lisäksi nähdään toivon mukaan tulevaisuudessa esimerkiksi yhteispohjoismainen potilasrekisteri.

YHTEISTYÖ LISÄARVOA ANTAMASSA

Kansalaisjärjestöjen, pohjoismaiden instituutioiden ja kansainvälisten verkostojen monimuotoisuus ovat näkyvä ja tärkeä osa maiden välistä yhteistyötä. Pohjoismaat tunnetaan kansalaisyhteiskuntana myös globaalisti. PNN on huolestuneena seurannut järjestöjen rahoituksen muuttumista yhä enemmän projektituontoseiksi, mikä on muuttanut ydintoiminnan edellytyksiä ja monet järjestöt ovat tänä päivänä taloudellisessa ahdingossa. Rahoitusmahdollisuuksien vähäisyyden takia olemme joutuneet tilanteeseen, jossa järjestöt kilpailevat toisiaan vastaan yhteistyön sijasta. PNN toivoo, että yhteistyö eri järjestöjen ja jopa yllättävien yhteistyökumppaneiden välillä tunnustettaisiin lisäarvona ja jopa edellytyksenä rahallisen tuen saamiselle tulevaisuudessa.

PNN vaatii, että Pohjoismaat ottavat johtajaroolin globaalilla areenalla kestävä kehityksen puolesta käyttäen rauhanomaista dialogia työkaluna. PNN:n mukaan EU:n yhtenäistymisen tuomat haasteet pohjoismaiselle yhteistyölle ei ole ongelma, mutta mahdollisuus uudistukseen ja pohjoismaisen yhteistyön renessanssiin.

- [1] https://um.fi/aktuellt/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/nuoret-haastoivat-pohjoismaat?curAsset=0&stId=47307 & <https://vimeo.com/51897263>
- [2] <http://pnn.fi/blog/suomella-ei-ole-varaa-kielikatoon/> & <http://pnn.fi/blog/ruotsin-opetuksen-vahentaminen-etaannyttaisi-suomea-pohjoismaista/>
- [3] <http://pnn.fi/blog/pnnn-kevatkokous-haluamme-pohjoismaihin-yhteisen-henkilonumeron/>
- [4] Opetushallituksen asiantuntija Kenneth Lundinin mukaan.
- [5] Nordiska rådet och Nordiska Ministerrådet, norden.org Nyheter. <https://www.norden.org/fi/news/vahvempia-yhdessa-yhteistyopohjoismaalaisten-suosiossa>

*HETA HEISKANEN, OTTO SNELLMAN, JONI SISSO, JONI-MATTI KUSMIN,
MIIA KOKKONEN, LAURA VUOKSENMAA, REIJA MIKKOLA-PATRIARCA,
LAURI KAJANDER, MALVA GREEN,
LUONTO-LIIITTO*

POHJOISMAINEN LUONTOSUHDE

Vuonna 2030 Pohjoismaat on edelläkävijä ympäristön ja ilmaston suojelemisessa. Pohjoista puhdasta luontoa arvostetaan ja toisaalta esimerkillä näytetään muille maille, kuinka pienet hyvinvointivaltiot voivat elää tasapainossa luontonsa kanssa sitä suojellen ja säilyttäen. Pohjoismaisen luonnon, jossa taigametsän piirteet yhdistyvät subarktiseen tundraan, suojeleu nähdään tärkeänä. Luontomme suojeleminen saa yhä suuremman merkityksen, sitä myötä kun ilmastomuutoksen torjunta muuttuu konkreettisemmaksi.

Ihmisellä on taipumus suojella sitä, minkä kokee merkitykselliseksi ja minkä tuntee, joten ympäristökasvatuksen rooli on erittäin tärkeä. Lasten ja nuorten luontosuhteen ylläpitämiseen ja parantamiseen panostetaan, jotta tulevaisuuden päättäjät ja äänestäjät kokevat ainutlaatuisen luontomme suojelemisen arvoisena. Myös riippuvuutemme ympäröivistä ekosysteemeistä ja niiden hyvinvoinnista ymmärretään. Keskeisellä sijalla elämän mittainen luontosuhteen luomisessa ovat kasvattajat ja opettajat. Heidän riittävä osaamisensa varmistetaan paitsi koulutuksella, myös käytännön tuella ja materiaaleilla ympäristö ja luontokasvatukseen. Pohjoismaista ympäristökasvatus- ja luonnonsuojelutyötä tuetaan niin kouluissa kuin järjestöissä.

Kansalaisten hyvästä luontosuhteesta vuonna 2030 kertovat yksipuolisen metsätalousajattelun syrjäytyminen ja todelliseen monitavoitteiseen metsänkäsitteeseen siirtyminen. Luonnonsuojelun tilaa, muun muassa pohjoisten uhanalaisten luontotyyppien, vanhojen taigametsien ja yhteisen Itämeremme suojeleu, on vahvistettu ja olemme saavuttaneet kansainväliset YK:n biodiversiteettisopimuksen mukaiset tavoitteet 17 prosenttia suojeleu kaikilla luontotyypeillä Pohjoismaissa. Kansalaiset nuorista vanhoihin tunnustavat ekosysteempalvelujen lisäksi luonnon itseisarvon ja sen, että ilmastomuutoksen pysäyttäminen vaatii yhteiskunnalta kulutuksen vähentämistä, aidosti kestävien uusiutuvien energiamuotojen laajamittaista käyttöä, yhteiskuntarakenteen muutosta ja jatkuvaa poliittista tahtoa.

Luonnon merkitys ihmisen hyvinvoinnille on otettu huomioon myös kaupunkisuunnittelussa säilyttämällä kattava lähimetsien ja viheralueiden verkosto, joka tarjoaa virkistykseen lisäksi myös elintilaa ja tärkeitä ekologisia käytäviä muille eliöille. Työelämän keskittyessä yhä enemmän sisällä tehtävään tietotyöhön, on olennaista, että niin arkisessa virkistytymisessä kuin esimerkiksi erilaisissa terapia- ja kuntoutusmuodoissa luonnon läsnäolo on taattu.

POHJOISMAINEN ILMASTOJOHTAJUUS

Vuoden 2019 alussa Pohjoismaiden valtiojohtajien kesken vallitsee konsensus [1] siitä, että Pohjoismaiden tulee kohdata ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen haasteet yhdessä. Lisäksi valtiojohtajat ovat valmiita rakentamaan pohjoismaista globaalia ilmastojohtajuutta – poliittista esimerkkiä, joka näyttää muille, että alle 1,5 asteen tavoitteen saavuttaminen on realismia. Valtiojohtajien puheet ja sitoumukset ovat lupaavia, mutta pohjoismaisen ilmastojohtajuuden tulee rakentua kestäväälle ja uskottavalle pohjalle, eikä vain hyvälle tahdolle ja kauniille sanoille. Pohjoismaat voivat olla vuonna 2030 globaaleja ilmastojohtajia vain jos yhteisistä, vaikuttavista ja kunnianhimoisista toimista päästöjen vähentämiseksi 1,5 asteen tavoitteen mukaisesti sovitaan mahdollisimman pian. Konkreettisten ilmastotoimien lisäksi, tulevaisuuden uskottava ilmastojohtajuus koostuu seuraavista osa-alueista:

1) Globaalin talouden kestävämpiä toimintaperiaatteita korjataan ja historiallisten etuoikeuksien luomat velvollisuudet on tunnustettu. Pohjoismaat on tunnettu kestävämmästä taloudellisesta ajattelusta, jossa talouden ja materiaalisen elintason kasvu sopeutetaan planeettamme kantokyvyn rajoihin. Lisäksi ilmastojohtajuutta ei pidetä hyväntekeväisyytenä vaan velvollisuutena. Pohjoismainen vauraus ja hyvinvointivaltio ei olisi rakentunut ilman fossiilitaloutta tai historiallisesti etuoikeutettua asemaa globaalissa resurssien jaossa. Tämä velvoittaa Pohjoismaita tekemään kansainvälisessä ilmastopoliitikassa kaikkensa koko ihmis- ja eliökunnan tulevaisuuden hyväksi.

2) Nuorten muutosvoima on kanavoitu ilmastopoliittikkaan. Nuoret ovat osoittaneet olevansa todellinen ilmastopoliittinen muutosvoima, jolle ilmastonmuutos on tulevaisuuden suurista vaikeuksista kaikista merkittävin. Greta Thunbergin, saamelaisnuorten ja muiden esimerkillisten nuorten aktivistien ansioista muutosvoimalla onkin jo nyt pohjoismaiset kasvot. Tulevaisuudessa nuorten osallistaminen ei ole ainoastaan nuorten etujen ja näkemysten epäsuoraa suojelua tai huomioonottamista, vaan nuoret otetaan mukaan päättämään merkittävistä ilmastopoliittisista linjauksista. Pohjoismaat turvaavat nuorten ja tulevien sukupolvien ilmasto-oikeudet. Nuorten, ja myös tärkeiden vähemmistöryhmien kuten saamelaisten, oikeudesta osallistua ja tulla edustetuksi ilmastopoliittisessa päätöksenteossa on pidetty huolta.

Nuorten muutosvoiman kanavoimiseksi pohjoismaiseksi ilmastojohtajuudeksi koulutusta ja opetussuunnitelmia on uudistettu. Ilmastonmuutos ja sen yhteiskunnalliset ratkaisukeinot ovat läpileikkaava teema kaikilla opintoasteilla. Koulutuksen uudistaminen auttaa pohjoismaisia nuoria kasvamaan vastuullisiksi kansainvälisiksi ilmastojohtajiksi. Pohjoismaat ovat luoneet yhteisiä kurssikonaisuuksia, joissa alueen nuoret pääsevät kohtaamaan toisensa ja luomaan ratkaisuja ilmastonmuutoksen lukuisiin haasteisiin sekä kasvokkain että verkon välityksellä. Ilmastoratkaisujen ja kestäväen tulevaisuuden juurruttaminen osaksi pohjoismaista koulutusta

luovat sille merkityksellisyyttä, jota synkät tulevaisuuden kuvat ovat viime aikoina ohentaneet nuorten silmissä.

3) Suuriin muutoksiin sopeutumista helpotetaan kulttuurin keinoin. Ilmastonmuutoksen torjuminen sekä sen tuomiin muutoksiin ja menetyksiin sopeutuminen vaatii laajaa kulttuurista muutosta, jonka synnyttämisessä Pohjoismaat ovat edelläkävijöitä. Tulevaisuudessa on luotu uusia kulttuurisia keinoja, joilla määritellä hyvän elämän ja merkityksellisyyden raamit, jotka perustuvat kestäväyydelle ja oikeudenmukaisuudelle materiaalsen yltäkylläisyyden sijaan. Kulttuuriseen toimintaan, joka tukee tätä yhteiskunnallista muutosta, ohjataan pohjoismaista rahoitusta.

4) Yhteiskuntarakenteen uudistaminen perustuu oikeudenmukaisuuteen ja sosiaaliseen kestävyys. Pohjoismaiden infrastruktuuria on uudistettu suuresti. Ilmastoystävällistä asumista, työskentelyä ja liikkumista on rakennettu siten, että myös ihmiset, joilla ei ole resursseja valita toisin, pystyvät elämään hiilineutraalisti. Vuoden 2030 Pohjoismaissa hiilineutraali eläminen ei ole vain rikkaille mahdollinen kulutusvalinta vaan yhteiskunnallisen todellisuuden lähtökohta. Pohjoismaat näyttävät maailmalle, että ilmastopolitiikka voi onnistua silloin, kun sen lähtökohtana on oikeudenmukaisuus, sosiaalinen kestävyys ja tasa-arvo.

TULEVAISUUDEN METSÄTALOUS

Metsien tehokas muokkaaminen ja hakkaaminen suureksi osaksi kertakäyttöisten ja lyhytikäisten kulutustuotteiden valmistamiseksi on kenties pohjoismaisen ympäristösuhteen suurin ristiriita. Metsien ja soiden lajien ja luontotyyppien uhanalaistuminen on paljolti seurausta tästä teollistuneesta metsäsuhteesta. Voimaperäinen, sellun tuotantoon keskittyvä metsätalous on vakava uhka myös vesistöjen puhtaudelle ja ilmastolle.

Vuonna 2030 kestävä metsätalous on luonto- ja virkistysarvot aidosti huomioivaa, hiilivarastoja kasvattavaa metsätaloutta. Ojitukset on käytännössä lopetettu kokonaan, ja soita ennallistetaan suuressa mittakaavassa. Avohakkuista on siirrytty jatkuvapeitteiseen metsätalouteen, joka on yleisin metsänhoidon malli. Metsät kehittyvät luonnon dynamiikkaa jäljitellen eri-ikäisrakenteisiksi sekametsiksi. Metsänomistajia kannustetaan pidentämään talousmetsien kiertoaikoja maksamalla heille korvauksia hiilensidonnasta. Muutkin metsätalouden tuet on ohjattu vain luonnon tilaa parantaviin toimenpiteisiin. Metsätalouden käytännöksi on muodostunut pysyvien, kyllin laajojen säästökuvioiden jättäminen hakkuiden ulkopuolelle. Monimuotoisuuden ja metsien hiilivaraston kannalta tärkeä lahopuu jätetään metsiin, eikä sitä korjata energiakäyttöön. Suojelualueverkosto kattaa YK:n biodiversiteettisopimuksen mukaisesti vähintään 17 % kaikista luontotyypeistä. Vuonna 2030 yhteiskunta ohjaa aktiivisesti metsäteollisuutta kohti pitkikäisten, korkean jalostusasteen tuotteiden valmistusta, erityisesti ilmastoa kuormittavan betonirakentamisen korvaamiseksi puuelementeillä. Paperin

ja sellun tuotanto laskee, ja tuotetusta sellusta jalostetaan pitkäikäisiä hyödykkeitä. Kertakäyttöisiä muovituotteita ei pyritä ensisijaisesti korvaamaan sellulla, vaan kertakäyttökulttuurista pyritään eroon.

Metsät tulee arvottaa muutoin kuin vain aineellisesti. Ennen kaikkea tulee huomioida metsien itseisarvo osana terveen maapallon ja ekosysteemien toimintaa. Metsäluontoa vähemmän kuormittavia elinkeinoja kuten luontomatkailua, harrastustoimintaa ja muiden hyödykkeiden kuin puun tuottamista edistetään. Valtion ja kuntien metsäomaisuuden käytössä päätavoitteiksi on otettu luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonsuojelu. Metsien vaikutuksesta ihmisten hyvinvointiin on tänä päivänä yhä enemmän tutkimustietoa ja -näyttöä. Pohjoismaissa rakentamaton luonto on edelleen hyvin saavutettavissa myös kaupunkiympäristössä. Kaupunkiluontoa ja -metsää on suojeltu rakennuspaineilta poliittisin toimin. Kaupungeissa on määritelty lähiviheralueiden vähimmäismäärä, joka asukkaille on turvattava maankäytön suunnittelussa.

[1] [http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Pohjoismaat_sopivat_yhteistyon_tiivistam\(49104\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Pohjoismaat_sopivat_yhteistyon_tiivistam(49104))

POHJOISMAISTA SOSIAALITURVAN SUUNNANNÄYTTÄJIÄ MYÖS MUUTTUVASSA TULEVAISUUDESSA

Pohjoismaat ovat olleet edelläkävijöitä yhteiskunnallisissa innovaatioissa kuten ihmisille turvaa luovassa ja kattavasti tarjotussa sosiaaliturvassa. Maailma kuitenkin muuttuu, ja sosiaaliturvajärjestelmän on kyettävä vastaamaan yhteiskunnallisten muutosten tuomiin haasteisiin. Väestön ikääntyessä huoltosuhde heikkenee, jolloin yhä pienempi osuus työikäisistä on töissä, mikä on Pohjoismaille jaettu haaste. Lisäksi työmarkkinoiden muuttuessa perinteisen palkkatyön rooli tehdystä työstä vähenee. Pätkä- ja osa-aikatyöt lisääntyvät samalla kun automatisaatio, digitalisaatio ja tekoäly muuttavat radikaalisti monen perinteisen ammatin työnkuvaa.

Uusi työ on usein projektiluontoista ja yrittäjämäistä. Työ yhä useammin ei myöskään katso aikaa, paikkaa tai valtioiden rajoja. Tarvitaan joustavaa sosiaaliturvaa, joka mahdollistaa ihmisten joustavan ja dynaamisen liikkumisen osa-aikatoiden ja eri alojen, yrittäjyyden, palkkatöiden ja opiskelun välillä. Korkean osaamistason työt lisääntyvät keskitason ja matalan osaamistason töiden vähentyessä. Myös liikkumisen valtioiden rajojen yli tulee olla yksinkertaista, ja ihanteellista olisi, että Pohjoismaiden välillä muuttaessa pääsisi jo ensimmäisestä päivästä lähtien uuden maan sosiaaliturvan piiriin.

Tarvitsemme sosiaaliturvaa, jonka avustuksella on helppo uudelleen kouluttautua tai päivittää tietojaan. Nykyiset sosiaaliturvajärjestelmät muodostavat tukiviidakkoja, jonka edessä yksilö voi tuntea itsensä voimattomaksi. Tämä voi johtaa tukiverkon ulkopuolelle jäämiseen, sillä yksilöt eivät tiedä mihin kaikkiin etuuksiin he ovat oikeutettuja, erityisesti uuteen maahan siirtyessä. Yksinkertainen ja nopea siirtyminen uuden maan sosiaaliturvan piiriin ja järjestelmän yksinkertaisuus helpottaisi tätä siirtymää. Yksilö saattaa joutua myös tilanteeseen, jossa hän on liian sairas töihin, mutta liian terve eläkkeelle.

Nykyinen monien päällekkäisten tukien järjestelmä aiheuttaa kannustinloukkuja eli tilanteita, joissa työnteko ei kannata, koska lisätulo leikkaa sosiaalitukia rankasti eikä käteen jää juuri enempää kuin vähemmällä työnteolla. Teknisesti puhutaan efektiivisestä marginaaliveroasteesta eli paljonko verot ja tukien leikkautuminen vähentävät jokaisesta tienatusta eurosta käteen jäävää tuloa. Tulevaisuuden sosiaaliturvan tuleekin olla universaali ja vastikkeeton, jotta kannustinloukkuongelmalta vältytään. Tulevaisuuden verotuksen periaatteena voi pitää painopisteen siirtämistä työn verotuksesta kulutuksen, omistamisen ja haittojen verotukseen.

Pohjoismailla on mahdollisuus päivittää sosiaaliturvansa tälle vuosisadalle ja näyttää muulle maailmalle suuntaa. Jokaiselle varmuutta tuova ja köyhyyttä poistava perustulo on aikamme tärkeimpiä uudistuksia. Työmarkkinatuen, perutoimeentulotuen ja opintorahan kaltaisten perusetuuksien yhdistäminen elämiseen riittäväksi, vastikkeettomaksi ja kaikille automaattisesti maksettavaksi perustuloksi vapauttaisi yksilön toteuttamaan itseään jatkuvan kyttämisen ja kyykyttämisen sijaan.

Yksi tulevaisuuden sosiaaliturvan tärkeitä piirteitä on myös yksilökohtaisuus. 2000-luvun yhteiskuntajärjestelmässä ei ole enää kestävä, että ihmisen toimeentulo on riippuvainen puolison, kämppinksen tai vanhempien tuloista. Jokaisen tulee olla oikeutettu sosiaaliturvaan riippumatta muista ihmisistä.

Esimerkiksi Vihreiden nuorten sosiaaliturvamallin keskiössä on uusi perustulomalli, joka yhdistää ja korvaa yleisimmät nykyiset perusturvaetuudet yhdeksi selkeäksi tueksi. Sosiaaliturvamalli on osittaisen perustulon malli, jonka perusosa on vastikkeeton ja universaali, mutta jonka täydentävät osat hyödyntävät syyperusteisuutta ja tarveharkintaa. Samaan perusajatukseen pohjautuvia malleja voi luoda myös muissa Pohjoismaissa, joissa nykyiset sosiaaliturvamallit kohtaavat samankaltaisia haasteita.

Mallissa perustuloon on paketoitu perustoimeentulon takaava perusosa ja asumiskustannusten mukaan muuttuva asumislisä, jotka yhdessä käyttäytyvät perinteisen universaalien perustulon tavoin. Perustulon suuruus on siis näiden kahden yhteenlaskettu summa. Tällainen modulaarinen eli eri osista koostuva perustulo vastaa paremmin erilaisiin tarpeisiin kuin perinteinen universaali perustulo, joka on liian yksinkertainen korvaamaan keskeiset sosiaaliturvaetuudet. Riittävä perustulon taso haja-asutusalueella ei riittäisi kalliissa pääkaupungissa, ja vastaavasti riittävä taso kasvukeskuksessa olisi ylimitoitettu muuttotappioalueella. Siksi syyperusteisia perusturvaetuuksien elementtejä on perusteltua säilyttää.

Lisäturvaa erilaisiin elämäntilanteisiin tarjoavat harkinnanvarainen tuki, lapsilisä sekä ansiosidonnainen työttömyystuki. Ensimmäisenä perusturvaetuutena perustulon tason tulee olla tarpeeksi korkea, jotta ehkäistään raskaamman viimesijaisen turvan tarvetta. Perustulon osien tasot sidotaan asianmukaisesti indekseihin, jotka heijastelevat pienituloisten kulurakennetta ja -tasoa. Näin välttyään ajan myötä riittämättömäksi jäävältä sosiaaliturvan tasolta.

Myös yrittäjille kuuluu perustulo. Tällöin he ilmoittavat verottajalle arvion vuoden tuloista, jolloin verojen ja tukien määrät tarkistetaan verovuoden jälkeen. Suurin osa yrittäjistä ottaa tulonsa palkkatulona, jolloin tilanne on vastaava kuin palkansaajalla. Yhteispohjoismaiset tietokannat tukisivat myös yli maiden rajojen toimivien yrittäjien tukien ja verojen määrien tarkistamista.

Samankaltaiset järjestelmät Pohjoismaiden kesken helpottaisivat myös huomattavasti liikkuvuutta ja siirtymistä eri maiden sosiaaliturvien välillä. Yksinkertaistamalla ja selkeyttämällä verotusta ja sosiaaliturvaa järjestelmästä tulee johdonmukainen ja ymmärrettävä jokaiselle. Hyödyntämällä digitalisaation mahdollisuuksia kuten reaaliaikaista tulorekisteriä helpotetaan työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamista ja ehkäistään yllättäviä tilanteita kansalaiselle. Pohjoismaat ovat keskenään luontevat vertailukohdat uusien muutosten ja kokeilujen toimivuuden vertailussa, ja harmonisoidut tilastot ja datan vaihto edistää tätä.

Yhteispohjoismainen sähköinen tunnistautuminen ja mahdollisesti tulevaisuudessa myös yhteinen henkilötunnus helpottaa tulevaisuudessa muuttoa ja työntekoa yli rajojen. Keskenään toimivien tietojärjestelmien avulla Pohjolan kansalaisten on helppo seurata ja hoitaa virallista asiointiaan maasta riippumatta. Epävarmassa maailmassa on tärkeä panostaa EU:n lisäksi myös pohjoismaiseen yhteistyöhön.

HYVINVOINTIVALTION RAHOITUS 2030-LUVULLA

Pohjoismainen hyvinvointivaltio on menestystarina, jota ihaillaan ja kadehditaan muualla maailmassa. Pohjoismaat ovat turvallisia, luotettavia, kansa on onnellista ja oppimistulokset hyviä. Hyvinvointivaltiomme ja kestävyysellemme saattaa kuitenkin olla vaakalaudalla tulevina vuosikymmeninä, ellemmme pysty toimimaan.

Vaikka Pohjoismaissa on paljon samaa ja jaamme osaltamme saman tilannekuvan haasteista, yksittäiset maat kohtaavat kuitenkin omia uniikkeja ongelmiaan. Osa niistä on sellaisia, joita muissa ei ole vielä päässyt edes syntymään, osa taas sellaisia, joita toisaalla on lähdetty jo ratkomaan.

IKÄÄNTYVÄ POHJOLA

Väestön ikääntyminen on kaikkia Pohjoismaita läpileikkaava ominaisuus. Huoltosuhde, jolla kuvataan työelämän ulkopuolella olevien määrää suhteessa työssäkäyviin, on kaikkialla Pohjolassa kääntynyt kasvuun. Yksi tähän johtanut syy on syntyvyyden lasku, ja esimerkiksi Suomessa syntyvyys on jo alittanut kuolleisuuden.

Väestöliitto on arvioinut, että suurimmat syyt syntyvyyden laskuun ovat yhteiskunnan ja yksilön oman taloudellisen tilanteen epävarmuus. Moni lykkää lapsen hankintaa, mikäli omasta työllistymisestä ja opiskelupaikasta ei ole varmuutta. Tämän vuoksi meidän on keskeistä pystyä muuttamaan yhteiskunnan rakenteita, kuten joustavoittaa työmarkkinoita, jotta mahdollisimman moni pääsisi työelämäänsä kiinni. Me tarvitsemme myös jatkossa hyvinvointivaltiota ja palveluita, jotta ihmiset pystyvät myös epävarmuuden oloissa luottamaan siihen, että tulevat toimeen. Nuorten syyllistäminen ja erinäisistä synnytystalkoista puhuminen eivät ole ratkaisuja tähän ongelmaan.

HYVINVOINTI TARVITSEE MAAHANMUUTTOA

Jos siis huoltosuhde heikkenee, mutta samaan aikaan myös syntyvyys laskee, niin miten hyvinvointivaltio voidaan tulevaisuudessa rahoittaa? Ratkaisu tähän on luonnollisesti työikäisten määrän kasvattaminen eli maahanmuutto. Maahanmuutto tulee seuraavina vuosikymmeninä olemaan yksi keskeisimpiä kysymyksiä koko Pohjolassa. Ylläpitääksemme nykyisen kaltaisia hyvinvointipalveluja tarvitsemme työikäisiä ja -kykyisiä muuttajia tänne. On selvää, että vuonna 2030 maahanmuuttajia on jo merkittävästi enemmän kuin 2010 -luvulla. Tämä siksi, että vaihtoehto on työvoiman supistuminen ja sitä kautta kurjistumisen kierre, johon yhdelläkään kansakunnalla ei ole varaa.

Yksi keskeinen teema maahanmuutossa on myös työvoiman liikkuvuus Pohjoismaiden välillä, mikä helpottaisi alueellisia työvoiman saatavuusongelmia, mutta myös mahdollistaisi asiantuntijuuden laajemman hyödyntämisen Pohjoismaissa. Jos työssäkäyntialueemme laajenisi maiden rajat ylittäväksi, se loisi moninkertaisesti suuremmat työmarkkinat, mikä hyödyttäisi niin työntekijöitä kuin työnantajia.

Kotouttaminen on toinen tärkeä kysymys, joka voidaan ratkaista myös pohjoismaisella yhteistyöllä. Siirtolaisuuden lisääntyessä tarvitsemme toimivia käytänteitä esimerkiksi turvapaikanhakijoiden syrjäytymisen ja segregaatoin estämiseksi, kielen oppimiseksi ja yhteiskuntaan integroitumiseksi.

HYVINVOINTIVALTIO JA YMPÄRISTÖ, KENELLE RESURSSIT RIITTÄVÄT?

Pohjoismaainen hyvinvointivaltio poikkeaa monesta muusta maasta siinä, että se ei keskity pelkästään tarjoamaan minimiturvaa kaikista heikoimmassa asemassa oleville, vaan se sisältää paljon universaaleja eli kaikkia koskevia palveluita. Esimerkiksi Suomessa maksuton peruskoulu koskee koko ikäluokkaa vanhempien tuloihin katsomatta. Tämä on yksi järjestelmämme vahvuus, sillä Pohjoismaissa ei tarvitse pudota pohjalle saadakseen apua, vaan yhteiskunta antaa tukea jo aiemmassa vaiheessa.

Tekstissä jo moneen kertaan luetellut madonluvut asettavat meidät kuitenkin sen kysymyksen äärelle, mikä kuuluu hyvinvointivaltion rooliin 2030-luvulla? Jos meidän pitää karsia, niin mistä luovumme? Suomen valtiovarainministeriö julkaisi joulukuussa päivitetyn kestävyysvajelaskelman, jonka mukaan Suomen kestävyysvaje on yhdeksän miljardia euroa, mikä tarkoittaa että pitkällä aikavälillä joudumme tekemään leikkauksia ja korottamaan veroja yhdeksän miljardin edestä, jotta pääsemme tasapainoon. Muissa Pohjoismaissa tilanne ei ole yhtä vakava osaltaan paremman valmistautumisen ansiosta, mutta pohdinta on kaikille yhteinen.

Samaan aikaan kohtaamme toisen kestävyysvajeongelman eli ekologisen kestävyysvajeemme. Pohjoismaat elävät joka päivä yli ekologisen kantokykynsä. Maailman nykyisen kulutuksen tyydyttämiseksi tarvitsisimme melkein kaksi maapalloa, Pohjoismaiden kulutustasolla lähes neljä. Samalla tavalla kuin taloudessa, niin myös ympäristön kohdalla kulutusjuhlan lasku lankeaa lopulta maksettavaksi, mutta maksaja vain saattaa vaihtua aamun valjetessa.

Tämä sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus ja reiluus on yksi suurimmista hyvinvointivaltion kohtalonkysymyksistä. Miten huolehdimme nykyisten sukupolvien elintasosta ja pärjäämisestä samalla, kun takaamme hyvinvoinnin myös tuleville sukupolville?

Sekä taloudellisen että ekologisen kestävyden vaalimisessa meillä on runsaasti työtä tehtävänä, ja koska ongelmat ovat Pohjoismaissa yhteisiä, täytyy meidän pystyä myös yhdessä etsimään niihin ratkaisuja. Esimerkiksi Euroopan

Unionissa yhteinen pohjoinen rintama saa paljon enemmän aikaan kuin yksittäiset maat.

Poliittinen päätöksenteko ja vaalipuheet keskittyvät monesti vain nykymomenttiin, ja pitkä aikaväli saattaa tarkoittaa vain seuraavaa neljää vuotta. Siksi tarvitsemme nuoria korottamaan äänensä ja nostamaan myös tulevaisuuden kannalta aidosti merkitsevät teemat esiin.

RÖRLIGHET OCH ARBETSMARKNAD

Norden år 2030 är en hållbar region. Det är enkelt att flytta mellan länderna och jobba inom hela Norden. Arbetet känns tryggt både för arbetstagaren och arbetsgivaren, och alla har lika möjligheter på arbetsmarknaden. Globalt är Norden en stark röst, och i internationella sammanhang ses vi som den starka region vi är. På ett globalt plan är Norden exemplet alla ser upp till i fråga om hållbara lösningar, en fungerande arbetsmarknad och högklassig utbildning.

På arbetsmarknaden efterfrågas hållbara yrken. Jobben är hållbara ur ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv. I Norden finns arbeten både för dem som önskar gå en yrkesutbildning och de som vill gå en högskoleutbildning. Samtidigt finns det goda möjligheter att uppdatera sina kunskaper och färdigheter efter att man har tagit examen. Alla har lika möjligheter på arbetsmarknaden - varken kön, ålder, etnicitet, sexuell läggning eller funktionsvariationer ska avgöra. En negativ inkomstbeskattning minskar byråkrati och gynnar arbetssökande, studerande och inkomsttagare i alla inkomstklasser. Modellen består av en progressiv basinkomst som vart efter lönen stiger minskar till att vid en viss nivå bli noll. De arbeten som utförs i Norden är vänliga mot miljön och klimatet, och ett hållbarhetstänk är integrerat på den nordiska arbetsmarknaden.

Många som rör sig över gränserna inom Norden är unga. Att pendla över landsgränserna måste fungera smidigt för att ge de bästa förutsättningarna för unga som gör debut på arbetsmarknaden. En fungerande rörlighet över gränserna är även viktig för att matcha utbudet av yrkeskunskaper med efterfrågan på dem. Norden 2030 är en integrerad och harmoniserad arbetsmarknad, där arbetstagaren kan röra sig inom regionen enligt efterfrågan, om hen så vill. Rörligheten fungerar också på ett administrativt plan, där formaliteter inte utgör ett hinder. Arbetssökande är garanterade grundtrygghet i alla nordiska länder, utan krånglig och trög byråkrati. Ett nordiskt e-ID är en nyckel till att banktjänster, arbete, studier och handel sker smidigare över gränserna. Ett e-ID underlättar i många problem som uppkommer om du inte har ett personnummer i det land du vistas i, eftersom man genom ett nordiskt e-ID inte kräver att personnumret är detsamma i hela Norden.

I Norden 2030 finns en hög allmänbildning, som fås genom en konkurrenskraftig grundutbildning och satsningar på högre utbildning, forskning och innovationer. Erkännande av bevis avseende högre utbildning gör Norden till en smidig region där utbudet lätt matchas med efterfrågan, och det är lätt att utbilda sig i vilket nordiskt land man vill. Det finns inga terminsavgifter för högskolestuderande. Det är lätt att flytta sig mellan de nordiska länderna

och utöva sitt yrke i hela regionen. Nordiska högskolor och även andra stadiets utbildning har gemensamma bedömningskriterier och erkännande av examina och studiernas längd är likadana i alla regioner.

I utbildningen främjas internordisk språkförståelse och språkbehärskning, och den nordiska språkgemenskapen och kunskapen om språken i Norden stärks. Norden 2030 har en demokratisk språkpolitik och språksyn, och de nordiska språkens ställning är stark i och utanför Norden. I Norden talas bl.a. svenska, finska, norska, danska, färöiska och isländska, samiska språk och grönländska. Många av språken ligger varandra väldigt nära och detta är en rikedom vi bör ta tillvara på. I och med att nordborna kommunicerar på ett gemensamt språk som alla förstår, är möjligheten att jobba, studera och resa bland de nordiska länderna stora. Det politiska samarbetet mellan de nordiska länderna går smidigare tack vare ett gemensamt språk. Man är dock medveten om att alla språk inte är lika varandra och för de som behöver finns det tolkar.

Den nordiska rösten är stark på ett globalt plan. Vi har ett gott samarbete med baltiska länder, och en gemensam och slagkraftig påverkan inom Europa. Vår jämställda och sammansvetsade arbetsmarknad är eftertraktad i hela världen, och Norden är en ansedd och pålitlig samarbetspartner. Det är lätt att röra sig till och från Norden, och att hämta med sig kunskap och färdigheter från andra regioner. Tack vare vår internationella prägel är vi en betydelsefull global aktör.

KOULUTUS ON HYVINVOINTIVALTION PERUSPILARI

Tulevaisuuden yhteiskunnan rakentamisessa koulutuksen rooli on merkittävä. Muuttuva ja polarisoituva yhteiskunta asettaa haasteita ja nuorilla sukupolvilla on koulutuksen myötä paremmat mahdollisuudet löytää paikkansa työelämässä. Tulevaisuudessa tarvitaan entistä monipuolisempaa osaamista ja pohjoismainen laadukas koulutus on avainasemassa tämän haasteen ratkaisemiseksi.

KOULUTUSTA LAATU EDELLÄ

Pohjoismaissa tarjotaan laadukasta koulutusta, jossa opiskelija on keskiössä. Opetushenkilökunnan osaamisen takeena ovat hyvät pedagogiset opinnot ja laadullinen osaaminen omalta alalta. Opetushenkilökunta päivittää säännöllisesti osaamistaan vastaamaan muuttuvan työelämän tarpeita. Elinikäinen oppiminen huomioidaan koko koulutuspolun ajan.

Laadukasta opetusta seuraa laadullinen oppiminen. Laatua seurataan ja mitataan säännöllisesti, ja epäkohtiin puututaan. Laadullisessa seurannassa on opetuksen ja oppimisen lisäksi opiskelijoiden hyvinvointi. Laatutyössä tärkeässä roolissa on opiskelijoiden osallistaminen koulutuksen kehittämiseen. Koulujen johto- ja ohjausryhmissä on opiskelijaedustus, ja opiskelijoilla on näissä tasavertainen mahdollisuus mielipiteen esittämiseen. Koulutuksen rahoituksen vakaus mahdollistaa laadukkaan opetuksen ja oppimisympäristöt.

KAIKILLA ON OLTAVA YHDENVERTAINEN MAHDOLLISUUS KOULUTTAUTUA

Opiskelijoilla on mahdollisuus tulevaisuudessakin maksuttomaan koulutukseen. Sosioekonominen tausta ei ohjaa koulutuspolkua, vaan eri taustoista tulevilla opiskelijoilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet valita oma alansa. Koulutuksen kulmakiviä ovat koulutuksen maksuttomuus ja saavutettavuus. Opiskelijoiden saama tuki on yhdenvertaista ja kannustaa opiskelemaan.

OPISKELEMME GLOBAALISSA MAAILMASSA

Tulevaisuuden opiskelijat liikkuvat entistä enemmän erityisesti pohjoismaiden välillä. Koulutus vastaa globalisoituvan maailman tarpeisiin ja opiskelijoita tuetaan ja kannustetaan kansainväliseen liikkuvuuteen jo opintojen aikana. Koulutuksessa huomioidaan myös kansainvälistyvä opiskelijajayhteisö. Kansainvälisillä opiskelijoilla on mahdollisuus jäädä Suomeen tutkintonsa suoritettuaan, ja yhteiskuntaan integroitumista tuetaan.

Niin kansallisella kuin globaalilla tasolla tehdään toimia ilmastonmuutoksen ehkäisemiseksi. Kestävä kehitys kuuluu läpileikkaavana teemana jokaisen alan opintoihin.

OPISKELIJAT TULEVAISUUDEN TYÖMARKKINOILLA

Opiskelijat saavat jo opintojensa aikana hyvät eväät työelämään. Koulutuksen sisältö on relevanttia työelämän kannalta ja opiskelijoille annetaan mahdollisuus luoda työelämäyhteyksiä jo opintojen aikana. Yhteistyötä työelämän kanssa tuetaan jo opiskelujen aikana.

Suomen ylioppilas- ja opiskelijakunnat mahdollistavat laajan verkostoitumisen ja yhteisöllisyyden jo opiskeluaikana, mikä kantautuu työelämään.

Opiskelijat saavat ohjausta opintojensa suunnitteluun, ja tutkintoja pystytään profiloimaan entistä tehokkaammin. Korkeakoulujen käytössä oleva alustamalli edesauttaa opiskelijoiden mahdollisuutta suuntautua ja erikoistua joustavasti jo koulutuksen aikana.

Opiskelijat menevät työelämään, joka muuttuu nopeammalla tahdilla kuin edeltävinä vuosikymmeninä. Työurat ovat lyhyempiä, minkä vuoksi opiskelijat tulevat tarvitsemaan kykyä ja taitoja päivittää omaa ammattitaitoaan säännöllisesti ja oppia uutta. Tämän vuoksi koulutuksen on tarjottava ohjausta ja keinoja, kuinka päivittää tietotaitoaan muuttuvan työelämän tarpeisiin. Koulutuksen on myös tarjottava enemmän muunto- ja täydennyskoulutuksia, jotta tulevaisuuden työntekijät voivat kouluttautua ja pysyä työelämässä.

KOHTI VÄHEMMÄN YKSINÄISTÄ POHJOLAA

Yksinäisyys on yksi Pohjoismaiden laajimmista ja vaietuimmista ongelmista. Suomessa haudataan vuosittain satoja vainajia, joiden hautajaisissa ei ole ainuttakaan vierasta, eikä tilanne näytä sen valoisammalta muuallakaan Pohjolassa. Pikaisesti ajateltuna saattaa mieltä, onko asialla oikeastaan mitään väliä. Tilastot viestivät kuitenkin karua faktaa yhteiskunnastamme: pohjoismaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa elää siis valtavasti ihmisiä, jotka ovat niin yksinäisiä, ettei heillä ole yhtäkään lähimmäistä, joka pukeutuisi tummiin ja laskisi kukat heidän haudalleen. Yksinäisyyttä ei silti mitata ainoastaan ympäröivien ihmisten määränä, vaan itsensä voi kokea yksinäiseksi myös, vaikka olisi jatkuvasti ihmisten ympäröimänä.

Yksinäisyydessä kytee syrjäytymisen ja masennuksen vaara: arki, josta puuttuvat inhimilliset kohtaamiset ja ympäröivät ystävät, alkaa nopeasti tuntua merkityksettömältä. Syrjäytyneisyyden ja masennuksen inhimillisistä ja yhteiskunnallisista kustannuksista on puhuttu pohjoismaisessa politiikassa jo jonkin aikaa, mutta olisi korkea aika puuttua myös niiden aiheuttajiin.

Tahaton yksinäisyys on tilastojen mukaan yhtä suuri riskitekijä ennenaikaiselle kuolemalle kuin tupakointi. Toisin kuin tupakointia, ei yksinäisyyttä kuitenkaan voida poistaa haittaveroilla tai säätämällä yksittäistä lakia. Vaikkei yksinäisyyden kitkemiseen ole suoraviivaisia, yksinkertaisia ratkaisuja, ei se saisi pohjoismaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa pudota ministerisalkkujen väliin, vaan yksinäisyyden poistaminen tulisi huomioida kaikessa päätöksenteossa.

Yksinäisistä aikuisista joka kolmas oli yksinäinen jo lapsuudessa ja yli puolet teini-iässä. Yksinäisyyden kitkeminen lähtee siis perheistä, koulusta ja harrastuksista – paikoista, jotka perinteisesti mielletään pohjoismaisen hyvinvoinnin menestystarinan lähtöalustoiksi. Pitkät perhevapaat ja laadukas ja tasa-arvoinen koulutusjärjestelmä eivät kuitenkaan ole pelastaneet meitä yksinäisyydeltä: monet pohjoismaiset lapset kokevat yksinäisyyttä jopa omassa kodissaan ja pelkäävät, etteivät heidän pelkonsa ja huolensa kiinnosta aikuisia. Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan kuuluu vuonna 2030 pitää nykyistä paremmin huolta siitä, että vanhemmilla on mahdollisuus viettää tarpeeksi aikaa lastensa kanssa, että varhaiskasvatuksen ja peruskoulun ryhmäkoot, arkikäytännöt ja opetussuunnitelmat sallivat lapsen nähdyksi tulemisen arjessa ja että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus mielekkääseen harrastukseen.

Yksinäisyydelle altistuminen ei kuitenkaan lopu lapsuuteen. Nyyti ry:n mukaan lähes puolet suomalaisista opiskelijoista eivät koe kuuluvansa mihinkään opiskeluun liittyvään ryhmään. Suomen kotitalouksista 43 % koostuu yksinasuvista, joista joka kolmas kokee olevansa yksinäinen. Yksinasuvien määrän on arvioitu kasvavan tulevaisuudessa kaikissa Pohjoismaissa muun muassa urbanisaation myötä.

Tunne läheisten ihmissuhteiden puuttumisesta on yleinen myös ikäihmisillä, joiden ainoa arkinen hetki toisen ihmisen kanssa saattaa olla hoitajan minuuttitarkkuudella aikataulutettu kotikäynti.

Vuonna 2030 Pohjolan tulee edelleen olla maailman hyvinvointiklusteri ja maailman onnellisimpien ihmisten kotikolikka. Siihen emme kuitenkaan pysty ilman mittavia toimenpiteitä yksinäisyyden torjumiseksi, joihin monet muut eurooppalaiset ovat heränneet jo ennen meitä – esimerkiksi Iso-Britanniassa on nimetty yksinäisyysministeri. Monella mittarilla homogeenisten Pohjoismaiden on syytä ottaa myös yksinäisyyden kitkemisessä oppia toisistaan ja kirittää toisiaan tavoitteissaan. Tulevien vuosikymmenten yhteinen trendi Pohjolassa tulee olemaan väestön ikääntyminen, jolloin huomiota on kiinnitettävä yhä kasvavaan yksinäisten vanhusten määrään. Toisaalta väestön ikääntyessä nuorten vetovastuu korostuu, jolloin niin inhimillisestä kuin kansantaloudellisestakin näkökulmasta on entistä tärkeämpää, että nuoret voivat hyvin ja ovat työkykyisiä.

Pohjoismainen hyvinvointivaltio ei voi eikä sen pidä asettua yksinäisyyden kitkemisessä toimeenpanijan asemaan: valtio tai sen konstruktiot ovat ihmiselle huono lähimmäinen. Sen sijaan valtio voi toimia inhimillisten kohtaamisten ja merkityksellisten ihmissuhteiden mahdollistajana, jos poliittisessa päätöksenteossa huomioidaan sosiaalisia näkökulmia paremmin: suositaan kaavoituksessa asumisratkaisuja, joiden myötä erilaiset ja eri-ikäiset ihmiset kohtaavat, edistetään inhimillisiä ryhmäkokoja koulussa ja varhaiskasvatuksessa, mahdollistetaan monenkirjavia yhdistys-, järjestö- ja seurakuntatoiminta sekä pidetään huoli siitä, että vanhusten, vammaisten ja sairaiden hoitajilla riittää aikaa myös ihmisen kohtaamiseen.

Tulevaisuuden Pohjolassa asutaan yhteisöllisemmin ja vietetään enemmän aikaa perheen ja ystävien kanssa. Elinvoimaista kolmannen sektorin järjestöverkostoa hyödynnetään laajemmin ja lääkäri tai sosiaalityöntekijä voi määrätä asiakkaalleen sosiaalista kanssakäymistä harrastuksen muodossa. Jokaisella pohjoismaalaisella nuorella on mahdollisuus opiskella ja identifioitua tulevaan ammattikuntaansa, ja yhä suurempi osuus ihmisistä ovat töissä ja viihtyvät työyhteisössään. Vuonna 2030 Pohjola on muulle maailmalle ansioitunut suunnannäyttävä myös yksinäisyyden kitkemisessä.

Lopullinen askel kohti vähemmän yksinäistä Pohjolaa on kuitenkin meidän jokaisen vastuulla: soitetaan yksinäiselle sukulaiselle, kysytään ja kuunnellaan toistemme kuulumisia ja muistetaan osoittaa välittämistemme lähimmäisillemme. Vuoden 2030 Pohjolassa jokainen saa kokea itsensä merkitykselliseksi.

NUORTEN HENKINEN HYVINVOINTI

Uupumus ja psyykkinen oireilu ovat yhä enemmän esillä nyky-yhteiskunnassa. Nuoret kertovat ongelmistaan aikaisempia sukupolvia avoimemmin, mutta samalla mielenterveyteen liittyviä ongelmia ei kuitenkaan aina tunnisteta tai niihin ei puututa riittävän ajoissa. Muutoksen on tapahduttava monella sektorilla. Yhteiskunnan arkirutiinit ja opiskelu tulisi järjestää siten, etteivät ne kuormita yksilöitä liikaa.

NUORTEN MIELENTERVEYDESTÄ

Näkemyksemme 2030-luvun Pohjolasta on sellainen, jossa mielenterveyden tärkeyttä ja siitä huolehtimista nostetaan esille jokaisella koulutustasolla sekä työelämässä. Jo perusasteelta lähtien on tärkeää antaa oppilaille työkaluja omasta jaksamisesta ja mielenterveydestä huolehtimiseen. Avoimuuden edistäminen ja kannustava keskustelukulttuuri luovat turvallisemman ja luottamuksellisemman ilmapiirin, joka osaltaan edistää kiusaamisen kitkemisessä kouluista.

Mielenterveysongelmien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen on myös panostettava terveydenhuollon puolella. Resursseja mielenterveystyöhön on lisättävä, jotta jonot terveydenhuoltoon eivät kasvaisi kestävämmän pitkiksi vaan apua voi hakea nopeasti ja matalammalla kynnyksellä. 2030-luvun Pohjolassa:

- 🐟 Koulutuksessa on annetaan työkaluja oman mielenterveyden ja jaksamisen huolehtimiseen.
- 🐟 Kiusaamista ehkäistään ja siihen puututaan.
- 🐟 Mielenterveystyöhön on kohdistettava enemmän resursseja.

NUORTEN LIIKUNNASTA

Liikkumattomuus aiheuttaa yksilölle terveysongelmia, joka puolestaan heijastuvat suoraan terveydenhuollon kustannuksiin. Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien määrä ei saa tulevaisuudessa enää kasvaa, vaan kurssin kääntämiseksi tulee etsiä ihmisiä päivittäin liikkeelle motivoivia ratkaisuja. Tämä tarkoittaa esimerkiksi harrastusmahdollisuuksien avaamista kaikille, arkiliikuntaan kannustamista ja ennaltaehkäisevän terveystyön roolin korostamista.

Opiskelun ja työn yhteyteen tulee Pohjoismaissa kehittää, mieltä, kehoa ja hyvinvointia tukevia ratkaisuja osaksi jokapäiväistä elämää. Tämän vuoksi

kouluissa, työpaikoilla ja julkissa paikoissa tulee kannustaa istumisen vähentämiseen säännöllisesti sekä sitä tulee tukea ympäristön muutosta tukemalla.

Jokaisella ihmisellä tulee olla iästään ja tulotasostaan huolimatta mahdollisuus harrastaa. Harrastustakuu tulee ulottaa koskemaan koko kansakuntaa, jotta terveyserot vähenevät. Liikunnallinen elämäntapa opitaan jo nuorena, joten tämän vuoksi lapsen lähipiirillä on suuri merkitys siihen, minkälaiseksi liikkujaksi tämä kehittyi. Tämän vuoksi harrastamaan tulee kannustaa nuorten lisäksi kaikkia muitakin ikäryhmiä. 2030-luvun Pohjolassa:

- Jokaisessa korkeakoulussa tulee olla korkeakoululiikunnan suositukset täyttävät liikuntapalvelut. Lisäksi terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuvien opiskelijoiden tulee olla erityisen huomion kohteena.
- Istumisen vähentämiselle tulee luoda kaikkialla yhteiskunnassa näkyvät rakenteet. Istumisen vähentäminen ei ole vain tilojen muokkausta vaan myös ajatustapaan vaikuttamista.
- Liikunnan palveluketjut viralliseksi osaksi terveydenhuoltoa.

MILLA KNUUTI,
VASEMMISTONUORET

SOSIAALIPOLITIIKAN ROOLI NUORTEN SIIRTYMISESSÄ VANHEMMUUTEEN

TOIMEENTULO

Lapsiköyhyys ja perheiden liian niukka toimeentulo on Suomessa todellinen, kasvava ongelma. Köyhyys voi johtua monesta syystä, kuten vanhempien työttömyydestä tai huonontuneesta terveydentilasta. Iso osa köyhistä vanhemmista opiskelee tai käy töissä. Opiskelijoiden riittämätön toimeentulo sekä palkan riittämättömyys ovat siis yhteiskunnallisia ongelmia, jotka heijastuvat keskeisesti myös perheiden arkeen.

Parannuksena työttömien vanhempien tilanteeseen haluamme, että työvoimapolitiikassa siirrytään rangaistuselementtien sijaan tukemaan työllistymistä. Karenssi on yksi esimerkki rangaistuselementistä, joka koskettaa varsinkin pienituloisia vanhempia, joilla ei jää tarpeeksi aikaa perheelle. Niitä vanhempia, joilla työllistyminen on vaikeaa, helpottaisi ennen kaikkea opiskelemisen jatkamiseen kannustaminen ja se, ettei omaehtoisesta opiskelu-, harrastus- tai kansalaistoiminnasta rangaistaisi.

Tulevaisuuteen kaavailtu maakuntauudistus avaisi toteutuessaan mahdollisuuksia kokeilla esimerkiksi ilmaisen paikallisliikenteen kausilipun kokeilemistä alle 18- tai 20-vuotiaille. Se olisi hanke, jonka uskomme vaikuttavan myönteisesti varsinkin kaupunkikeskustan ulkopuolella asuvien nuorten elämänlaatuun sekä niin pieni- kuin keskituloistenkin perheiden toimeentuloon.

TASA-ARVOINEN VANHEMMUUS

Perhevapaaudistus toteutetaan niin kutsutun 6 + 6 + 6 -mallin mukaisesti niin, että vanhempainvapaa pitenisi 18 kuukauteen. Mikäli lapsella on kaksi vanhempaa, on vapaista kuusi kuukautta korvamerkitty toiselle ja toiset kuusi toiselle. Jäljelle jäävien kuuden kuukauden käytöstä vanhemmat voivat itse päättää. Yksinhuoltaja voi pitää koko 18 kuukauden vapaan. Vanhempainvapaita voisi pitää vähintään kahden kuukauden jaksoissa siihen asti, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta.

Tämän mallin mukainen perhevapaaudistus lisäisi tasapuolisuutta vanhempien kesken ja huomioisi yksinhuoltajien tilanteen. Lisäksi se parantaisi äitien työmarkkina-asemaa keskeisesti.

PÄIVÄHOITO

Varhaiskasvatus tulee nähdä lapsen oikeutena. Se on avainasemassa niin peruskoulun oppimistuloksissa, keskeisten taitojen, kuten sosiaalisten vuorovaikutustaitojen kehittämisessä kuin pohjoismaiseen yhteiskuntaan sopeutumisessakin. Varsinkin niille lapsille, joilla ei ole samanikäisiä sisaruksia, päivähoito on tärkeä paikka löytää kavereita.

Näillä perusteilla lapsen subjektiivinen oikeus 40 tuntiin päivähoitoa viikossa vanhempien työllisyystilanteeseen ja kotikuntaan katsomatta palautetaan. Vuonna 2030 haluamme myös nähdä maksuttoman varhaiskasvatuksen Pohjoismaissa. Ryhmäkokoja pienennetään, ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden varhaiskasvatuksen opettajien määrää lisätään niin lakiin kirjatuilla mitoituksilla kuin yliopistojen lisärahoituksellakin. Päivähoitoa voidaan rajakunnissa toteuttaa myös toisen Pohjoismaan kunnan kanssa yhteistyössä.

KESKUSTANUORTEN VISIO POHJOLASTA

Keskustanuorten pohjoismaisen toiminnan arvoperustana ovat yhteisöllisyys, kestävä kehitys, yhdenvertaisuus sekä sivistys. Järjestömme ajaa näihin arvoihin nojautuvaa politiikkaa kansainvälisillä kentillä. Kansainvälisen ohjelmatyömme tarkoituksena on luoda suuntaviivoja turvalliseen, ylisukupolviseen ja kestävään kansainväliseen yhteistyöhön. Nuorten asema kansainvälisen politiikan toimijoina on kiistaton jo tänä päivänä – ei ainoastaan tulevaisuudessa.

Uskomme, että ulkopoliittikka kulkee käsi kädessä sisäpolitiikan kanssa ja koskettaa sen myötä jokaista yhteiskuntamme jäsentä. Keskustanuoret arvottaa pohjoismaisen yhteistyön korkealle kansainvälisessä toiminnassaan ja pyrkii luomaan rakentavaa sekä rikasta keskustelua alueidemme tulevaisuudesta.

Keskustanuoret toivoo yhä läheisempää Pohjoismaista yhteistyötä kansainvälisillä kentillä. Pohjoismaiden on mahdollisuus yhtenä rintamana ajaa meille kaikille pohjoismaalaisille tärkeitä asioita kansainvälisesti ja näin varmistaa tavoitteidemme mahdollisimman suuri painoarvo. Meidän tulisi myös ottaa askeleita kohti Pohjoismaista kansalaisuutta. Pohjoismainen kansalaisuus tarkoittaisi, että kaikkia pohjoismaisia kansalaisia tulisi kohdella yhdenvertaisesti asuinmaassaan – heille kuuluisivat samat oikeudet ja velvollisuudet yhtä lailla kuin muille maan kansalaisille. Pohjoismainen kansalaisuus purkaisi tehokkaasti maiden väliset rajaesteet ja parantaisi siten Pohjoismaiden edellytyksiä yhteismarkkinoihin, joilla tiede, tavarat, työvoima ja ihmiset liikkuisivat vapaasti suurempien eurooppalaisten markkinoiden ohessa. Pohjoismainen kansalaisuus ei korvaisi kansallista vastinettaan, vaan toimisi pikemmin tämän täydennyksenä. Sen juridisena seurauksena kaikki Pohjoismaiden kansalaisten katsottaisiin olevan yhdenvertaisia asukkaita siinä maassa, jossa he asuvat – ei ulkomaalaisia. Kannattamme valtioiden välistä yhteistyötä ja avoimuutta, emme maanosan kokoista liittovaltiota.

KESTÄVÄ KEHITYS

Ilmastonmuutos on kansainvälinen uhka, joka vaatii kansainvälisiä toimia. Keskustanuoret katsoo, että Pohjoismaiden tulisi pitää yhtä ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja puolustaa luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Pohjoinen alue on maantieteellisesti ainutlaatuinen ja sen eläin- ja kasvilajien elinmahdollisuudet on turvattava. Ilmastonmuutoksen vaikutukset tuntuvat ympäri maailman ja ne muodostavat turvallisuusuuhkia liittyen luonnonkatastrofeihin ja välillisesti erilaisiin yhteiskunnallisiin mullistuksiin kuten

ihmisten liikehdintään. Esimerkiksi nälänhädän, merenpinnan nousun, juomaveden puutteen ja sään ääri-ilmiöiden vaikutukset olisivat mittavia yhteiskunnallisesti niiden heijastuessa laajasti ihmismassojen liikehdintään ja tarpeeseen siirtyä toisille alueille.

Ensisijaisesti Keskustanuorten tavoite on pysäyttää ilmastonmuutoksen eteneminen. Kansainvälisesti on panostettava ilmastoturvallisuuteen ja monitahoiseen yhteistyöhön sekä perustason tiedonsaantiin ympäristöuhkien torjunnassa nyt, ei myöhemmin. Pohjoismaisten valtioiden tulisi toteuttaa kestävää ilmastopolitiikkaa esimerkkinä muulle maailmalle. Ilmastonmuutoksen ratkaisemiseen tarvittavia resursseja on Pohjoismaissa runsaasti, sillä esimerkiksi innovaatioiden tuottaminen ja teknologiakehitys ovat alueella ensiluokkaisella tasolla.

Keskustanuorten mielestä kertakäyttöisten muovituotteiden käyttöä on vähennettävä ja edistettävä kosmetiikka- ja vaateteollisuuden mikromuovikieltoa. Muovien kertymistä luontoon vähennetään tehokkaasti vähentämällä pakkausmateriaalien käyttöä ja kulutusta. Pitkäkestoisten muovituotteiden kierrätystä ja uudelleenkäyttöä on tehostettava Pohjoismaissa.

Kevyen liikenteen edellytyksiä täytyy parantaa, mikä lisäisi myös rakennettujen alueiden viihtyisyyttä ja elinvoimaa sekä vähentäisi päästöjä. Keskustanuoret haluaa edistää kevyttä liikennettä työmatkoilla ja työmatkapyöräilyn taloudellisia kannusteita. Liikenteen muutos vähäpäästöiseksi tapahtuu digitalisaation, uusien palvelumallien ja erilaisten käyttö voimaratkaisujen avulla, ja tätä työtä tulee tehdä yhteisenä pohjoismaisena rintamana. Painopistettä tulee siirtää auton omistamisen tukemisesta uudenlaisten palvelumallien ja ajoneuvojen yhteiskäytön edistämiseen.

Tarvitsemme lisää tutkittua tietoa GMO-ruokaan, keinolihaan ja muuhun laboratorioruokaan liittyen. Ruuan valmistuksessa voidaan käyttää tulevaisuudessa myös 3D-tulostusta.

Perinteisten tuotantotapojen rinnalle on jo nousemassa hyönteisten käyttö elintarvikkeena, kerrosviljely ja erilaiset leväviljelmät. Kaikessa ruoantuotannossa täytyy ottaa paremmin huomioon ympäristövaikutukset ja Keskustanuoret näkevät, että tutkimuksen ja teknologian avulla voimme päästä lähemmäs päästötöntä ruokaa. Kasvisruokailua täytyy kouluissa ja työpaikoilla lisätä radikaalisti kaikissa pohjoismaissa. Pohjoismaisten kaupunkien kaavoituksella tulee edistää kaupunkiviljelyn kehittymistä, sillä se vahvistaisi myös kaupunkiympäristön monimuotoisuutta.

Pohjoismaiden tulisi pyrkiä kehittämään biotalouden edelläkävijäksi. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi edistämällä biojätteen keräystä sekä hyödyntämistä energian ja polttoaineen tuotannossa. Lisäksi meidän tulisi hyödyntää kotitalouksien, maatilojen sekä puuteollisuuden biojätteet paremmin. Hajautettua ja paikallista energiantuotantoa täytyy edistää esimerkiksi purkamalla sääntelyä, jolloin pientuotanto ja energian varastointi pääsevät kehittymään.

Pohjoismaissa on seuraavien vuosikymmenten aikana kasvatettava hiili- nieluja ja harjoitettava kestävää metsätaloutta.

ALUEPOLITIikka

Olemme huolissamme kaupungistumiskehityksestä ja sen vaikutuksista yhteiskuntaamme. Kaupungistumisen seurauksena puhtaan Pohjoismaisen ruoan tuotanto on vaarassa, kun maaseudun asukkaiden edellytykset harjoittaa elinkeinoa heikentyvät. Lisäksi kaupungistuminen voi aiheuttaa alueiden eriarvoistumista ja slummiutumista kaupunkialueilla. Parhaimmillaan ja oikein toteutettuna kaupungistuminen voi kuitenkin johtaa myös hyvinvoinnin kasvuun. Tämä toteutuu ainoastaan, mikäli mahdollisimman monella on pääsy kaupunkien palveluihin sekä elintavat ja kulutus ovat kestävästi ekologisella pohjalla.

Pohjoismaiden alueelle täytyy luoda tiivis julkisenliikenteen verkko siten, joka kannustaa ihmisiä liikkumaan ympäristöystävällisesti. Pohjoisimpiin alueisiin Ruotsin, Suomen ja Norjan rajoille tarvitaan sujuvampaa raide-liikennettä. Myös erilaisia ympäristö ystävällisiä busseja ja lauttoja tulee hyödyntää tulevaisuudessa enemmän pohjoismaiden alueella.

Pohjoismaiden tulee aktiivisesti puolustaa Euroopan Unionin koheesio-politiikan säilymistä, sillä alueidemme erityislaatuisuus vaatii panostuksia ja huolenpitoa koko EU:n yhteisöltä. Kaikilla Pohjoismaiden kansalaisilla tulee olla mahdollisuus elää ja kouluttautua valitsemallaan alueella ja hankkia toimeentuloa kestävin periaattein pohjoisessa kodissamme.

TAKAISIN LUONTOON - TULEVAISUUDEN POHJOLAN KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA

Viimeistään nyt Suomessakin on laajalti koettu ilmastoherätys. Syksyllä 2018 hallitustenvälinen ilmastopaneeli IPCC julkaisi raporttinsa, jossa se kokosi yhteen valtavan määrän tutkimustietoa ilmaston lämpenemiseen liittyen. Raportti herätteli maailmaa huomaamaan, että nykyiset lupaukset päästövähennyksistä eivät riitä lämpenemisen pitämiseksi Pariisin sopimuksessa linjatussa 1,5 asteessa. Raportti loi myös toivoa – osoitti, ettei peli ole vielä menetetty ja keinot ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ovat olemassa.

Nopeat ratkaisut ovat nyt tarpeen, mutta pidemmällä tähtäimellä on tehtävä suuria, tieteeseen pohjautuvia linjauksia tuhlaavan ja kuluttavan elämäntavan hillitsemiseksi ja luonnonläheisen, luontoa ja ympäristöä kunnioittavan elämäntavan yleistymiseksi.

Kaupunkisuunnittelua on vuosikausia ohjannut harha siitä, että tiivis yhdyskuntarakenne olisi avain ympäristöystävälliseen kaupunkiin. Tätä harhaa osaltaan mursi Aalto-yliopiston tutkimus vuonna 2015, jossa Juudit Ottelin, Jukka Heinonen ja Seppo Junnila toteavat, että tiiviisti rakennetuilla kaupunkialueilla asuvat ihmiset tuottavat enemmän ilmastopäästöjä kuin väljemmillä laita-alueilla asuvat. Tutkimustuloksessa on otettu huomioon paitsi liikenneratkaisut, myös muut elämäntavat ja energiantuotanto.

Olennaista onkin elämäntavan muutos, ei manhattanmaisen tiiviyn ihannointi. Jotta pystymme muuttamaan elämäntapoja, ihmisille on luotava mahdollisuuksia mielekkääseen tekemiseen ja onnellisen elämän saavuttamiseen lähellä kotiaan, oli se missä hyvänsä.

Tulevaisuuden kaupungeissa on paitsi sähköbussseihin tai raiteisiin perustuva julkinen liikenne, myös hyvät mahdollisuudet pyöräilyyn ja kävelyyn. Yksityisautoilu kaupungeissa on vähennetty minimiin ja maaseudulla on siirrytty ympäristöystävällisempiin polttoaineisiin, kuten biodieseliin, biokaasuun ja sähköautoihin. Sähköautojen latauspisteitä on lisätty ympäri maan.

Kaupunginosat ovat väljästi rakennettuja, niiltä löytyy viljelypalstoja, katoilta aurinkopaneeleja, läheltä metsää, polkuja ja ulkoilumahdollisuuksia. Tämä kaikki mahdollistetaan uudenaikaisella kaavoituksella. Uudet talot niin kaupunkeihin kuin maaseudullekin rakennetaan pääosin puusta, jotta hiilivarastoa saadaan lisättyä. Samalla metsätaloutta tehostetaan puutavaran saatavuuden turvaamiseksi ja hiilensidonnan lisäämiseksi luoden maaseudulle työpaikkoja. Tulevaisuuden kaupungeissa, kunnissa, kylissä ja kaupunginosissa panostetaan sellaiseen vapaa-ajan harrastustoimintaan, jota voidaan toteuttaa ympäristöä kuormittamatta. Erätalous, taide, kulttuuri, puutarhanhoito ja urheilu kukoistavat. Kuluttaminen perustuu enemmän palveluille kuin massatuotteille.

Kivihielestä ja öljystä on luovuttu ja energia tuotetaan entistä enemmän uusiutuvilla. Ensivaiheessa ydinvoimalla on suuri merkitys, mutta uusiutuvia energiantuotantomuotoja kehitetään koko ajan. Kiertotalouden mahdollisuudet hyödynnetään täysimääräisesti sekä maatalouden, metsätalouden, että jätteen osalta. Ruokaa ei heitetä roskiin, vaan se hyödynnetään ravinnoksi.

Tulevaisuuden pohjolassa kaupungistuminen hidastuu, sillä etätö-mahdollisuuksia lisätään ja ihmiset voivat entistä vapaammin valita asuinpaikkansa. Kirjastoihin avataan toimistotiloja lähelle koteja ja työmatkat etätöyöpaikalle pysyvät lyhyinä ja mahdollisena vaikka kävellä. Tulevaisuuden pohjola rakentuu väljästi rakennetuista vehreistä kaupungeista ja elinvoimaisesta maaseudusta, sillä erityisesti luonnonvarojemme hyödyntäminen ja luonnonvaroihin ja matkailuun liittyvät työpaikat ovat maaseudulla.

Tulevaisuuden pohjola on luonnonläheinen, harvaan asuttu ja omavarainen. Tulevaisuuden pohjolassa kaikki elävät pohjoisen kestävästä elämäntavasta mukana.

EMMA MUSTALA,
ORDFÖRANDE EMERITA

DET ÄR DE UNGA SOM STAKAR UT RIKTNINGEN

Sju år sedan, år 2012, tillsatte dåvarande nordiska samarbetsministern Alexander Stubb en ungdomsarbetsgrupp, som skulle bidra med ett ungdomsperspektiv till det nordiska samarbetet och dess framtid. Det nordiska samarbetet firade då 60 år. Symboliskt var det en viktig gest, men sju år senare finns ytterst lite dokumentation kvar tillgängligt och någon uppföljning av gruppens rekommendationer har inte ägt rum.

Gruppen bestod av 23 unga från olika delar av Finland under 30 år, men det var inte helt klart ifall ungdomarna representerade sig själva eller en större organisation. Det i sig kan vara ganska problematiskt om det är meningen att arbetsgruppen ska komma med politiska rekommendationer och vissa har en organisation i ryggen medan andra pratar från sitt eget perspektiv.

Ett av de finaste dragen de flesta ungdomsföreningar delar är att de utgör en plattform för unga att rå över själva, tillsammans, utformat efter demokratiska spelregler. En egen budget, makten att göra skillnad med engagemang men också med reella pengar för att ordna evenemang, göra kampanjer och få föreningens åsikt hörd. Därför är det problematiskt när institutioner som t.ex. NORDBUK som tidigare stött ungdomsföreningar gör om sina medel till projektbaserad finansiering – istället för att trygga att viktig gräsrotsverksamhet ska kunna fortsätta utan att organisationerna ska behöva uppfinna hjulet på nytt, år efter år. Snarare blir risken att projektfinansieringen stöttar projekt som äger rum en gång, utan uppföljning, som punktinsatser utförda av t.ex. ministerier.

Men makten att göra skillnad hänger inte enbart på finansiering. Det är minst lika viktigt att få en inbjudan att medverka där besluten fattas. Ofta mäts en förenings inflytande i vem som lyssnar. Valåret 2019 har PNU avgett sitt utlåtande till framtidsutskottet på samma tema som sju år innan, d.v.s. nordiskt samarbete i framtiden. Det är ett viktigt framsteg för en organisation som samlar nordiskt intresserade unga. Än viktigare är att det också sker någon form av uppföljning, så att medverkandet inte förblir symboliskt.

Ungdomsorganisationer som PNU är de som kan lägga fram utopiska politiska förslag som blir verkliga politiska förslag ett par år senare. Låt oss ta med dessa röster som stadiga inslag snarare än kuriositeter.

POHJOLA-NORDENIN NUORISOLIITTO
POHJOLA-NORDENS UNGDOMSFÖRBUND
YOUTH LEAGUE OF THE FINNISH NORDEN ASSOCIATION

